

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 996

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 29 octombrie 2025

SUMAR

Nr.	Pagina	Nr.	Pagina
LEGI ȘI DECRETE			
168. — Lege pentru modificarea art. 2 ¹ din Ordonanța Guvernului nr. 27/2014 privind finanțarea instituțiilor de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională	2	impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la Londra la 13 noiembrie 2024	12
1.014. — Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea art. 2 ¹ din Ordonanța Guvernului nr. 27/2014 privind finanțarea instituțiilor de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională	2	★	
★		170. — Lege privind ratificarea Convenției dintre România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la New York la 27 septembrie 2024.....	13
169. — Lege privind ratificarea Convenției dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la Londra la 13 noiembrie 2024.....	3	Convenție între România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor	13–20
Convenție între România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor.....	3–11	Protocol.....	21
Protocol la convenția dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor.....	12	1.016. — Decret pentru promulgarea Legii privind ratificarea Convenției dintre România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la New York la 27 septembrie 2024	21
1.015. — Decret pentru promulgarea Legii privind ratificarea Convenției dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei		ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
		Decizia nr. 316 din 22 septembrie 2025 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	22–24
		Decizia nr. 333 din 29 septembrie 2025 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	25–32

LEGI ȘI DECRETE**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****CAMERA DEPUTAȚILOR****SENATUL****LEGE****pentru modificarea art. 21 din Ordonanța Guvernului nr. 27/2014 privind finanțarea instituțiilor de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională****Parlamentul României adoptă prezenta lege.**

Art. I. — Articolul 21 din Ordonanța Guvernului nr. 27/2014 privind finanțarea instituțiilor de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 638 din 29 august 2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 142/2015, se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 21. — (1) Prin derogare de la prevederile art. 47 alin. (6) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, bunurile și serviciile de natura echipamentului promoțiilor de absolvenți din instituțiile de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională, precum și bunurile, serviciile și lucrările

necesare desfășurării activităților prevăzute la art. 2 alin. (2) lit. a) pct. (i), lit. d) și lit. e) pct. (iii) și (iv) pot fi achiziționate și de organele de specialitate ale administrației publice centrale și ale altor instituții publice din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, din bugetele proprii.

(2) Bunurile, serviciile și lucrările prevăzute la alin. (1) pot fi utilizate, cu titlu gratuit, de către instituțiile de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională, în condițiile protocoalelor încheiate în acest sens.”

Art. II. — Prezenta lege intră în vigoare la 60 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
NATALIA-ELENA INTOTERO

PREȘEDINTELE SENATULUI
MIRCEA ABRUDEAN

București, 29 octombrie 2025.

Nr. 168.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**DECRET****privind promulgarea Legii pentru modificarea art. 21
din Ordonanța Guvernului nr. 27/2014 privind finanțarea
instituțiilor de învățământ superior militar, de informații,
de ordine publică și de securitate națională**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru modificarea art. 21 din Ordonanța Guvernului nr. 27/2014 privind finanțarea instituțiilor de învățământ superior militar, de informații, de ordine publică și de securitate națională și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN

București, 29 octombrie 2025.

Nr. 1.014.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

**privind ratificarea Convenției dintre România și Regatul Unit
al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei
impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de
capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății
impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate
la Londra la 13 noiembrie 2024**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic.— Se ratifică Convenția dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și Protocolul la convenție, semnate la Londra la 13 noiembrie 2024.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI
DEPUTAȚILOR
SORIN-MIHAI GRINDEANU

PREȘEDINTELE SENATULUI
MIRCEA ABRUDEAN

București, 29 octombrie 2025.
Nr. 169.

C O N V E N Ț I E

**între România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea
dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital
și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor**

România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,
dorind să dezvolte în continuare relațiile lor economice și să extindă cooperarea lor în domeniul fiscal,
intenționând să încheie o convenție pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital, fără a crea oportunități de neimpozitare sau impozitare redusă prin evaziune fiscală sau evitarea plății impozitelor, inclusiv prin aranjamente de utilizare abuzivă a tratatelor fiscale (treaty-shopping) în scopul obținerii înlesnirilor prevăzute de prezenta convenție în beneficiul indirect al rezidenților unor state terțe,
au convenit după cum urmează:

ARTICOLUL 1

Persoane vizate

1. Prezenta convenție se aplică persoanelor care sunt rezidente ale unuia sau ale ambelor state contractante.

2. În sensul prezentei convenții, veniturile sau câștigurile realizate de sau printr-o entitate care este tratată ca fiind, în întregime sau în parte transparentă, sau printr-un aranjament care este tratat ca fiind, în întregime sau în parte transparent, din punct de vedere fiscal conform legislației fiscale a oricărui stat contractant, sunt considerate ca fiind veniturile sau câștigurile unui rezident al unui stat contractant, dar numai în măsura în care venitul sau câștigul este considerat, în scopul impozitării de către acel stat, ca fiind venitul sau câștigul unui rezident al acelui stat.

3. Prezenta convenție nu afectează impozitarea, de către un stat contractant, a rezidenților săi, cu excepția beneficiilor acordate în baza paragrafului 3 al articolului 7, paragrafului 2 al articolului 9, paragrafului 2 al articolului 17 și articolelor 18, 19, 21, 22, 23 și 26.

ARTICOLUL 2

Impozite vizate

1. Prezenta convenție se aplică impozitelor pe venit și pe câștiguri de capital stabilite în numele unui stat contractant sau al unităților sale administrativ-teritoriale, subdiviziunilor sale politice sau autorităților sale locale, indiferent de modul în care acestea sunt percepute.

2. Sunt considerate impozite pe venituri și pe câștiguri de capital toate impozitele stabilite pe venitul total ori pe elementele de venit, inclusiv impozitele pe câștigurile provenite din înstrăinarea proprietății mobiliare sau imobiliare.

3. Impozitele existente asupra cărora se aplică convenția sunt, în special:

a) în cazul României:

(i) impozitul pe venit;

(ii) impozitul pe profit;

(denumite în continuare „impozit român”);

b) în cazul Regatului Unit:

(i) impozitul pe venit;

(ii) impozitul pe corporație;

(iii) impozitul pe câștigurile de capital;

(denumite în continuare „impozit al Regatului Unit”).

4. Convenția se aplică, de asemenea, oricăror impozite identice sau în mod substanțial similare care sunt stabilite după data semnării convenției, în plus sau în locul impozitelor existente. Autoritățile competente ale statelor contractante se vor informa reciproc asupra oricăror modificări semnificative care au fost făcute în legislațiile lor fiscale.

ARTICOLUL 3

Definiții generale

1. În sensul prezentei convenții, în măsura în care contextul nu cere altfel:

- a) expresiile „un stat contractant” și „celălalt stat contractant” înseamnă România sau Regatul Unit, după cum cere contextul;
- b) termenul „România” înseamnă teritoriul de stat al României, inclusiv marea sa teritorială și spațiul aerian de deasupra acestora, asupra cărora România își exercită suveranitatea, precum și zona contiguă, platoul continental și zona economică exclusivă asupra cărora România exercită drepturi suverane și jurisdicție, în conformitate atât cu legislația sa, cât și cu normele și principiile dreptului internațional;
- c) termenul „Regatul Unit” înseamnă Marea Britanie și Irlanda de Nord, dar atunci când este folosit în sens geografic înseamnă teritoriul și marea teritorială a Marii Britanii și Irlandei de Nord și zonele dincolo de marea teritorială asupra cărora Marea Britanie și Irlanda de Nord exercită drepturi suverane sau jurisdicție în conformitate atât cu legislația lor internă, cât și cu dreptul internațional;
- d) termenul „persoană” include o persoană fizică, o societate și orice altă asociere de persoane;
- e) termenul „societate” înseamnă orice persoană juridică sau orice entitate care este tratată ca fiind o persoană juridică în scopuri fiscale;
- f) termenul „întreprindere” este folosit în cazul desfășurării oricărei activități de afaceri;
- g) expresiile „întreprindere a unui stat contractant” și „întreprindere a celui alt stat contractant” înseamnă o întreprindere exploatată de un rezident al unui stat contractant și, respectiv, o întreprindere exploatată de un rezident al celui alt stat contractant;
- h) termenul „național” înseamnă:
 - (i) în cazul României, orice persoană fizică având cetățenia română în conformitate cu legislația României și orice persoană juridică, asociere de persoane și orice altă entitate constituită și având statutul în conformitate cu legislația în vigoare în România;
 - (ii) în cazul Regatului Unit, orice cetățean britanic sau orice subiect britanic care nu deține cetățenia oricărui alt stat sau teritoriu din Commonwealth, cu condiția ca acesta să aibă dreptul de a locui în Regatul Unit și orice persoană juridică, parteneriat sau asociație având statutul în conformitate cu legislația în vigoare în Regatul Unit;
 - i) expresia „trafic internațional” înseamnă orice transport efectuat cu o navă sau aeronavă, cu excepția cazului când nava sau aeronava este exploatată numai între locuri dintr-un stat contractant și întreprinderea care exploatează nava sau aeronava nu este o întreprindere a celui stat;
 - j) expresia „autoritate competentă” înseamnă:
 - (i) în cazul României, ministrul finanțelor sau reprezentantul său autorizat;
 - (ii) în cazul Regatului Unit, comisarii Administrației Vamale și Fiscale a Majestății Sale sau reprezentantul lor autorizat;

k) expresia „activitate de afaceri” include, de asemenea, prestarea unor servicii profesionale și a altor activități cu caracter independent;

l) expresia „fond de pensii recunoscut” al unui stat înseamnă o entitate sau un aranjament stabilit în acel stat care este tratat ca o persoană separată în conformitate cu legislația fiscală a celui stat și:

- (i) care este stabilit și care funcționează exclusiv sau aproape exclusiv pentru a administra sau pentru a acorda prestații în legătură cu pensionarea și beneficii auxiliare sau incidentale unor persoane fizice și care este astfel reglementat de acel stat sau de una din subdiviziunile sale politice sau autoritățile sale locale sau unitățile sale administrativ-teritoriale; sau
- (ii) care este stabilit și care funcționează exclusiv sau aproape exclusiv pentru a investi fonduri în beneficiul entităților sau aranjamentelor menționate la subpunctul (i).

În cazul în care un aranjament stabilit într-un stat contractant ar constitui un fond de pensii recunoscut conform subpunctului (i) sau (ii) dacă ar fi tratat ca o persoană separată în conformitate cu legislația fiscală a celui stat, acesta va fi considerat, în sensul prezentei convenții, ca o persoană separată, tratată ca atare în conformitate cu legislația fiscală a celui stat și toate activele și veniturile asupra cărora se aplică aranjamentul vor fi tratate ca fiind active deținute și venituri obținute de acea persoană separată, și nu de către o altă persoană.

2. În ceea ce privește aplicarea convenției în orice moment de un stat contractant, orice termen care nu este definit în aceasta va avea, dacă contextul nu cere altfel, înțelesul pe care îl are la momentul respectiv în baza legislației celui stat referitoare la impozitele pentru care se aplică convenția, orice înțeles pe care îl are în baza legislației fiscale aplicabile în acel stat, prevalând asupra înțelesului dat termenului în baza altor legi ale celui stat.

ARTICOLUL 4

Rezident

1. În sensul prezentei convenții, expresia „rezident al unui stat contractant” înseamnă orice persoană care, în baza legislației celui stat, este supusă impozitării acolo datorită domiciliului său, reședinței sale, locului său de conducere, locului său de înregistrare, locului său de încorporare sau oricărui alt criteriu de natură similară și include, de asemenea, acel stat și orice unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia. Totuși, această expresie nu include o persoană care este supusă impozitării în acel stat numai pentru faptul că realizează venituri sau câștiguri de capital din surse situate în acel stat.

2. Expresia „rezident al unui stat contractant” include, de asemenea:

- a) un fond de pensii recunoscut stabilit în acel stat; și
- b) o organizație care este stabilită și care funcționează exclusiv pentru scopuri religioase, caritabile, științifice, culturale sau educaționale (sau pentru mai mult de unul din acele scopuri) și care este rezidentă a celui stat în conformitate cu legislația acestuia, indiferent dacă toate sau o parte din veniturile sau câștigurile ei pot fi scutite de impozit în baza legislației interne a celui stat.

3. Când, în conformitate cu prevederile paragrafului 1, o persoană fizică este rezidentă a ambelor state contractante, atunci statutul său se determină după cum urmează:

- a) aceasta va fi considerată rezidentă numai a statului în care are o locuință permanentă la dispoziția sa; dacă aceasta dispune de o locuință permanentă în ambele state, ea va fi considerată rezidentă numai a statului cu care legăturile sale personale și economice sunt mai strânse (centrul intereselor vitale);

b) dacă statul în care aceasta are centrul intereselor sale vitale nu poate fi determinat sau dacă aceasta nu dispune de o locuință permanentă în niciunul dintre state, ea va fi considerată rezidentă numai a statului în care locuiește în mod obișnuit;

c) dacă aceasta locuiește în mod obișnuit în ambele state sau nu locuiește în mod obișnuit în niciunul dintre ele, ea va fi considerată rezidentă numai a statului al cărui național este;

d) dacă aceasta este național al ambelor state sau nu este național al niciunuia dintre ele, autoritățile competente ale statelor contractante vor rezolva problema de comun acord.

4. Când, potrivit prevederilor paragrafului 1, o persoană, alta decât o persoană fizică, este rezidentă a ambelor state contractante, autoritățile competente ale statelor contractante se vor strădui să stabilească de comun acord statul contractant în care această persoană va fi considerată ca fiind rezidentă în sensul convenției, având în vedere locul conducerii sale efective, locul în care este încorporată sau constituită în alt mod și orice alți factori relevanți. În lipsa unui astfel de acord, această persoană nu va avea dreptul la nicio înlesnire sau scutire de impozit prevăzută de prezenta convenție, cu excepția măsurii și a modului în care se poate conveni de către autoritățile competente ale statelor contractante.

ARTICOLUL 5

Sediu permanent

1. În sensul prezentei convenții, expresia „sediu permanent” înseamnă un loc fix de afaceri prin care întreprinderea își desfășoară în întregime sau în parte activitatea sa.

2. Expresia „sediu permanent” include, în special:

a) un loc de conducere;

b) o sucursală;

c) un birou;

d) o fabrică;

e) un atelier; și

f) o mină, un puț petrolier sau de gaze, o carieră sau orice alt loc de extracție a resurselor naturale.

3. Un șantier de construcții sau un proiect de construcții sau de instalare constituie sediu permanent numai atunci când acesta durează mai mult de douăsprezece luni.

4. Prin derogare de la prevederile anterioare ale prezentului articol, expresia „sediu permanent” se consideră că nu include:

a) folosirea de instalații numai în scopul depozitării, expunerii sau livrării de bunuri sau mărfuri aparținând întreprinderii;

b) menținerea unui stoc de bunuri sau mărfuri aparținând întreprinderii numai în scopul depozitării, expunerii sau livrării;

c) menținerea unui stoc de bunuri sau mărfuri aparținând întreprinderii numai în scopul prelucrării de către o altă întreprindere;

d) menținerea unui stoc de bunuri sau mărfuri aparținând întreprinderii care sunt expuse în cadrul unui târg comercial sau al unei expoziții și care sunt vândute de întreprindere la închiderea târgului sau expoziției;

e) menținerea unui loc fix de afaceri numai în scopul cumpărării de bunuri sau mărfuri ori al colectării de informații pentru întreprindere;

f) menținerea unui loc fix de afaceri numai în scopul desfășurării, pentru întreprindere, a oricărei alte activități cu caracter pregătitor sau auxiliar;

g) menținerea unui loc fix de afaceri numai pentru orice combinație a activităților menționate în subparagrafele de la a) la f), cu condiția ca întreaga activitate a locului fix de afaceri ce rezultă din această combinație să aibă un caracter pregătitor sau auxiliar.

5. Alineatul 4 nu se aplică unui loc fix de afaceri care este utilizat sau menținut de o întreprindere dacă aceeași întreprindere sau o întreprindere aflată în strânsă legătură cu aceasta desfășoară activități de afaceri în același loc sau într-un alt loc în același stat contractant și

a) acel loc sau alt loc constituie un sediu permanent pentru întreprindere sau pentru întreprinderea aflată în strânsă legătură cu aceasta în conformitate cu prevederile prezentului articol; sau

b) întreaga activitate care rezultă din combinarea activităților desfășurate de cele două întreprinderi în același loc sau de aceeași întreprindere sau întreprinderi aflate în strânsă legătură în cele două locuri nu are un caracter pregătitor sau auxiliar,

cu condiția ca activitățile de afaceri desfășurate de cele două întreprinderi în același loc sau de aceeași întreprindere sau de întreprinderi aflate în strânsă legătură în cele două locuri să reprezinte funcții complementare care sunt parte a unei operațiuni unitare de afaceri.

6. În sensul alineatului 5, o întreprindere este strâns legată de o întreprindere dacă, pe baza tuturor faptelor și circumstanțelor relevante, una deține controlul asupra celeilalte sau amândouă se află sub controlul acelorași persoane sau întreprinderi. În orice caz, o întreprindere se consideră că este strâns legată de o întreprindere în cazul în care una deține în ceaaltă, direct sau indirect, mai mult de 50 la sută din drepturile în ceea ce privește beneficiile (sau, în cazul unei societăți, mai mult de 50 la sută din totalul drepturilor de vot și al valorii acțiunilor societății sau din drepturile în ceea ce privește beneficiile aferente titlurilor de participare deținute în societate) sau dacă o persoană sau o altă întreprindere deține în cele două întreprinderi, direct sau indirect, mai mult de 50 la sută din drepturile în ceea ce privește beneficiile (sau, în cazul unei societăți, mai mult de 50 la sută din totalul drepturilor de vot și al valorii acțiunilor societății sau din drepturile în ceea ce privește beneficiile aferente titlurilor de participare deținute în societate).

7. Prin derogare de la prevederile paragrafelor 1 și 2, atunci când o persoană — alta decât un agent cu statut independent căruia i se aplică paragraful 6 — acționează în numele unei întreprinderi și are și exercită în mod obișnuit într-un stat contractant autoritatea de a încheia contracte în numele întreprinderii, acea întreprindere se consideră că are un sediu permanent în acel stat în privința oricăror activități pe care persoana le exercită pentru întreprindere, în afară de cazul când activitățile persoanei respective sunt limitate la cele menționate în paragraful 4 care, dacă sunt exercitate printr-un loc fix de afaceri, nu fac din acest loc fix de afaceri un sediu permanent în baza prevederilor acelui paragraf.

8. O întreprindere nu se consideră că are un sediu permanent într-un stat contractant numai pentru faptul că aceasta își exercită activitatea de afaceri în acel stat printr-un broker, un agent comisionar general sau orice alt agent cu statut independent, cu condiția ca aceste persoane să acționeze în cadrul activității lor obișnuite de afaceri.

9. Faptul că o societate care este rezidentă a unui stat contractant controlează sau este controlată de o societate care este rezidentă a celuilalt stat contractant sau care își exercită activitatea de afaceri în celălalt stat (printr-un sediu permanent sau în alt mod) nu este suficient pentru a face una din aceste societăți un sediu permanent al celeilalte.

ARTICOLUL 6

Venituri din proprietăți imobiliare

1. Veniturile realizate de un rezident al unui stat contractant din proprietăți imobiliare (inclusiv veniturile din agricultură sau din silvicultură) situate în celălalt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Expresia „proprietăți imobiliare” are înțelesul care este atribuit de legislația statului contractant în care proprietățile în cauză sunt situate. Expresia include, în orice caz, accesoriile proprietății imobiliare, inventarul viu și echipamentul utilizat în agricultură și în silvicultură, drepturile asupra cărora se aplică prevederile dreptului comun cu privire la proprietatea funciară, uzufructul proprietăților imobiliare și drepturile la plăți variabile sau fixe pentru exploatarea sau concesiunea exploatarei zăcămintelor minerale, izvoarelor și a altor resurse naturale; navele și aeronavele nu sunt considerate proprietăți imobiliare.

3. Prevederile paragrafului 1 se aplică veniturilor obținute din exploatarea directă, din închirierea sau din folosirea în orice altă formă a proprietăților imobiliare.

4. Prevederile paragrafelor 1 și 3 se aplică, de asemenea, veniturilor provenind din proprietăți imobiliare ale unei întreprinderi.

ARTICOLUL 7

Profiturile din activitatea de afaceri

1. Profiturile unei întreprinderi a unui stat contractant sunt impozabile numai în acel stat, în afară de cazul în care întreprinderea desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant printr-un sediu permanent situat acolo. Dacă întreprinderea desfășoară activitate de afaceri în acest mod, profiturile atribuibile sediului permanent în conformitate cu prevederile paragrafului 2 pot fi impozitate în acel celălalt stat.

2. În sensul prezentului articol și al articolului 21, profiturile atribuibile în fiecare stat contractant sediului permanent menționat la paragraful 1 sunt profiturile pe care acesta ar fi de așteptat să le obțină, în special din operațiunile sale cu alte părți ale întreprinderii, dacă ar fi fost o întreprindere separată și independentă care desfășoară aceleași activități sau activități similare în condiții identice sau similare, luând în considerare funcțiile îndeplinite, activele utilizate și riscurile asumate de întreprindere prin intermediul sediului permanent și al celorlalte părți ale întreprinderii.

3. Când, în conformitate cu paragraful 2, un stat contractant ajustează profiturile care sunt atribuibile unui sediu permanent al unei întreprinderi a unuia dintre statele contractante și impozitează în consecință profiturile întreprinderii care au fost supuse impozitării în celălalt stat, celălalt stat va face o ajustare corespunzătoare a sumei impozitului perceput asupra acelor profituri, în măsura în care este necesară pentru eliminarea dublei impozitări asupra acestor profituri. La efectuarea unei astfel de ajustări, autoritățile competente ale statelor contractante se vor consulta reciproc dacă este necesar.

4. Când profiturile includ elemente de venit sau de câștiguri de capital care sunt tratate separat în alte articole ale prezentei convenții, atunci prevederile acelor articole nu vor fi afectate de prevederile prezentului articol.

ARTICOLUL 8

Transport naval și aerian

1. Profiturile obținute de o întreprindere a unui stat contractant din exploatarea navelor și aeronavelor în trafic internațional sunt impozabile numai în acel stat.

2. În sensul prezentului articol, profiturile din exploatarea navelor și aeronavelor în trafic internațional includ:

a) profiturile din închirierea pe bază nudă a unor nave sau aeronave; și

b) profiturile din folosirea, întreținerea sau închirierea containerelor (inclusiv a remorcilor și a echipamentelor conexe utilizate la transportul containerelor) folosite pentru transportul bunurilor sau mărfurilor

atunci când o astfel de închiriere sau o astfel de folosire, întreținere sau închiriere, după caz, are legătură cu exploatarea navelor sau aeronavelor în trafic internațional.

3. Prevederile paragrafului 1 se aplică, de asemenea, profiturilor obținute din participarea la un grup de întreprinderi (pool), la o activitate de afaceri desfășurată în comun sau la o agenție internațională de transport.

ARTICOLUL 9

Întreprinderi asociate

1. Când

a) o întreprindere a unui stat contractant participă direct sau indirect la conducerea, controlul sau capitalul unei întreprinderi a celui alt stat contractant; sau

b) aceleași persoane participă direct sau indirect la conducerea, controlul sau capitalul unei întreprinderi a unui stat contractant și a unei întreprinderi sau al unei întreprinderi a celui alt stat contractant

și, fie într-un caz, fie în celălalt, cele două întreprinderi sunt legate în relațiile lor comerciale sau financiare de condiții

convenite sau impuse care diferă de acelea care ar fi fost stabilite între întreprinderi independente, atunci orice profituri care, fără aceste condiții, ar fi fost obținute de una din întreprinderi, dar nu au putut fi obținute de fapt datorită acestor condiții pot fi incluse în profiturile acelei întreprinderi și impozitate în consecință.

2. Când un stat contractant include în profiturile unei întreprinderi a celui stat — și impozitează în consecință — profiturile pentru care o întreprindere a celui alt stat contractant a fost supusă impozitării în celălalt stat și profiturile astfel incluse sunt profituri care ar fi revenit întreprinderii primului stat menționat în cazul în care condițiile stabilite între cele două întreprinderi ar fi fost acelea care ar fi fost convenite între întreprinderi independente, atunci celălalt stat va face o ajustare corespunzătoare a sumei impozitului perceput asupra acelor profituri. La determinarea unei astfel de ajustări se va ține seama de celelalte prevederi ale prezentei convenții și autoritățile competente ale statelor contractante se vor consulta reciproc dacă este necesar.

ARTICOLUL 10

Dividende

1. Dividendele plătite de o societate care este rezidentă a unui stat contractant unui rezident al celui alt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Totuși, dividendele plătite de o societate care este rezidentă a unui stat contractant:

a) pot fi, de asemenea, impozitate în acel stat potrivit legislației acelu stat, dar dacă beneficiarul efectiv al dividendelor este un rezident al celui alt stat contractant, impozitul astfel stabilit nu va depăși:

(i) 5 la sută din suma brută a dividendelor, cu excepția celor menționate în subparagraful a) (ii);

(ii) 15 la sută din suma brută a dividendelor atunci când acele dividende sunt plătite din venituri (inclusiv din câștiguri) obținute direct sau indirect din proprietăți imobiliare în sensul articolului 6 de către un vehicul de investiții care distribuie anual cea mai mare parte din aceste venituri și ale cărui venituri din astfel de proprietăți imobiliare sunt scutite de impozit;

b) prin derogare de la prevederile subparagrafului a), sunt scutite de impozit în acel stat dacă beneficiarul efectiv al dividendelor este:

(i) o societate care este rezidentă a celui alt stat contractant și care deține, direct sau indirect, cel puțin 10 la sută din capitalul societății care plătește dividendele [cu excepția cazului în care dividendele sunt plătite de un vehicul de investiții, așa cum este menționat la subparagraful a) (ii)], pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin un an; sau

(ii) un fond de pensii recunoscut care este rezident al celui alt stat contractant și care a deținut capitalul societății care plătește dividendele [cu excepția cazului în care dividendele sunt plătite de un vehicul de investiții, așa cum este menționat la subparagraful a) (ii)], pentru o perioadă neîntreruptă de cel puțin un an.

Prezentul paragraf nu afectează impozitarea societății cu privire la profiturile din care se plătesc dividendele.

3. Termenul „dividende” folosit în prezentul articol înseamnă venituri provenind din acțiuni, din părți miniere, din părți de fondator sau din alte drepturi, care nu sunt titluri de creanță, din participarea la profituri, precum și orice alt element care este considerat ca fiind venit din acțiuni de către legislația fiscală a statului în care este rezidentă societatea care le distribuie.

4. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică dacă beneficiarul efectiv al dividendelor, fiind rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant în care societatea plătitoare de dividende este rezidentă printr-un sediu permanent situat acolo și deținerea drepturilor generatoare de dividende în legătură cu care sunt plătite dividendele este efectiv legată de un asemenea sediu permanent. În această situație se aplică prevederile articolului 7.

5. Când o societate care este rezidentă a unui stat contractant realizează profituri sau venituri din celălalt stat contractant, celălalt stat nu poate percepe niciun impozit asupra dividendelor plătite de societate, cu excepția cazului când asemenea dividende sunt plătite unui rezident al celuialt stat sau când deținerea drepturilor generatoare de dividende în legătură cu care dividendele sunt plătite este efectiv legată de un sediu permanent situat în celălalt stat, nici să supună profiturile nedistribuite ale societății unui impozit asupra profiturilor nedistribuite ale societății, chiar dacă dividendele plătite sau profiturile nedistribuite reprezintă în întregime sau în parte profituri sau venituri provenind din celălalt stat.

ARTICOLUL 11

Dobânzi

1. Dobânzile provenind dintr-un stat contractant și obținute efectiv de un rezident al celuialt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Totuși, dobânzile provenind dintr-un stat contractant pot fi, de asemenea, impozitate în acel stat potrivit legislației acelui stat, dar dacă beneficiarul efectiv al dobânzilor este rezident al celuialt stat contractant, impozitul astfel stabilit nu va depăși 3 la sută din suma brută a dobânzilor.

3. Prin derogare de la prevederile paragrafului 2, dobânzile provenind dintr-un stat contractant și obținute efectiv de un rezident al celuialt stat sunt impozabile numai în celălalt stat în măsura în care aceste dobânzi sunt plătite:

a) în legătură cu o creanță care rezultă ca urmare a vânzării pe credit a oricăror echipamente, mărfuri sau servicii;

b) pentru orice împrumut de orice fel acordat de o instituție financiară;

c) la un fond de pensii recunoscut;

d) celuialt stat, unei instituții sau unei agenții a celuialt stat, unei unități administrativ-teritoriale, subdiviziuni politice sau autorității locale a acestuia sau băncii centrale a celuialt stat; sau

e) între societăți, atunci când o societate deține în mod direct cel puțin 25 la sută din capitalul celeilalte societăți pentru cel puțin doi ani înainte de plata dobânzilor sau atunci când ambele societăți sunt deținute de o societate terță care deține în mod direct cel puțin 25 la sută din capitalul celor două societăți menționate mai sus pentru cel puțin doi ani înainte de plata dobânzilor.

4. Termenul „dobânzi” folosit în prezentul articol înseamnă venituri din titluri de creanță de orice fel, însoțite sau nu de garanții ipotecare sau de un drept de participare la profiturile debitorului și, în special, veniturile din titluri de stat și veniturile din titluri sau obligațiuni, inclusiv primele și premiile legate de asemenea titluri sau obligațiuni. Penalitățile pentru plata cu întârziere nu sunt considerate dobânzi în sensul prezentului articol. Termenul nu include niciun element care este tratat ca fiind dividend în baza prevederilor articolului 10.

5. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică dacă beneficiarul efectiv al dobânzilor, fiind rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant din care provin dobânzile printr-un sediu permanent situat acolo și creanța în legătură cu care sunt plătite dobânzile este efectiv legată de acest sediu permanent. În această situație se aplică prevederile articolului 7.

6. Dobânzile se consideră că provin dintr-un stat contractant când plătitorul este rezident al acelui stat. Totuși, când plătitorul dobânzilor, fie că este sau nu este rezident al unui stat contractant, are într-un stat contractant un sediu permanent în legătură cu care a fost contractată creanța generatoare de dobânzi și aceste dobânzi sunt suportate de acest sediu permanent, atunci dobânzile se consideră că provin din statul contractant în care este situat sediul permanent.

7. Când, datorită relațiilor speciale existente între plătitor și beneficiarul efectiv sau între ambii și o altă persoană, suma dobânzilor plătite depășește, indiferent de motiv, suma care ar fi fost convenită între plătitor și beneficiarul efectiv în lipsa unor

astfel de relații, prevederile prezentului articol se aplică numai la ultima sumă menționată. În acest caz, partea excedentară a plăților va rămâne impozabilă potrivit legislației fiecărui stat contractant, ținând seama de celelalte prevederi ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 12

Redevențe

1. Redevențele provenind dintr-un stat contractant și obținute efectiv de un rezident al celuialt stat contractant pot fi impuse în celălalt stat.

2. Totuși, redevențele provenind dintr-un stat contractant sunt, de asemenea, impozabile în acel stat potrivit legislației acelui stat, dar dacă beneficiarul efectiv al redevențelor este rezident al celuialt stat contractant, impozitul astfel stabilit nu va depăși 3 la sută din suma brută a redevențelor.

3. Prin derogare de la prevederile paragrafului 2, redevențele provenind dintr-un stat contractant și deținute efectiv de un rezident al celuialt stat contractant sunt impozabile numai în celălalt stat în măsura în care aceste redevențe sunt plătite între societăți, atunci când o societate deține în mod direct cel puțin 25 la sută din capitalul celeilalte societăți pentru cel puțin doi ani înainte de plata redevențelor sau atunci când ambele societăți sunt deținute de o societate terță care deține în mod direct cel puțin 25 la sută din capitalul celor două societăți menționate mai sus pentru cel puțin doi ani înainte de plata redevențelor.

4. Termenul „redevențe” folosit în prezentul articol înseamnă plăți de orice fel, primite pentru folosirea sau dreptul de a folosi orice drept de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice (inclusiv asupra filmelor de cinematograf și filmelor sau benzilor folosite pentru emisiunile de radio sau de televiziune), orice brevet, marcă comercială, desen sau model, plan, formulă secretă sau procedeu secret ori pentru informații (know-how) referitoare la experiența în domeniul industrial, comercial sau științific.

5. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică dacă beneficiarul efectiv al redevențelor, fiind rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant din care provin redevențele printr-un sediu permanent situat acolo și dreptul sau proprietatea în legătură cu care sunt plătite redevențele este efectiv legat sau este efectiv legată de acest sediu permanent. În această situație se aplică prevederile articolului 7.

6. Redevențele se consideră că provin dintr-un stat contractant când plătitorul este rezident al acelui stat. Totuși, când plătitorul redevențelor, fie că este sau nu este rezident al unui stat contractant, are într-un stat contractant un sediu permanent de care este legată obligația de a plăti redevențele și aceste redevențe sunt suportate de sediul permanent, atunci redevențele se consideră că provin din statul contractant în care este situat sediul permanent.

7. Când, datorită relațiilor speciale existente între plătitor și beneficiarul efectiv sau între ambii și o altă persoană, suma redevențelor plătite depășește, indiferent de motiv, suma care ar fi fost convenită între plătitor și beneficiarul efectiv în lipsa unor astfel de relații, prevederile prezentului articol se aplică numai la ultima sumă menționată. În acest caz, partea excedentară a plăților va rămâne impozabilă potrivit legislației fiecărui stat contractant, ținând seama de celelalte prevederi ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 13

Câștiguri de capital

1. Câștigurile realizate de un rezident al unui stat contractant din înstrăinarea proprietăților imobiliare menționate la articolul 6 și situate în celălalt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Câștigurile din înstrăinarea proprietății mobiliare făcând parte din activul unui sediu permanent pe care o întreprindere a

unui stat contractant îl are în celălalt stat contractant, inclusiv astfel de câștiguri din înstrăinarea unui asemenea sediu permanent (singur sau cu întreaga întreprindere), pot fi impozitate în celălalt stat.

3. Câștigurile pe care o întreprindere a unui stat contractant care exploatează nave sau aeronave în trafic internațional le obține din înstrăinarea unor asemenea nave sau aeronave sau a proprietăților mobiliare necesare exploatării unor asemenea nave sau aeronave sunt impozabile numai în acel stat contractant.

4. Câștigurile realizate de un rezident al unui stat contractant din înstrăinarea acțiunilor sau a unor participații comparabile, cum ar fi participațiile deținute într-un parteneriat sau trust, a căror valoare provine în proporție de peste 50 la sută, direct sau indirect, din proprietăți imobiliare, astfel cum sunt definite la articolul 6, situate în celălalt stat, pot fi impozitate în celălalt stat.

5. Câștigurile din înstrăinarea oricăror proprietăți, altele decât cele menționate la paragrafele 1, 2, 3 și 4, sunt impozabile numai în statul contractant în care este rezident cel care înstrăinează.

ARTICOLUL 14

Venituri din activitatea salariată

1. Sub rezerva prevederilor articolelor 15, 17 și 18, salariile și alte remunerații similare obținute de un rezident al unui stat contractant pentru o activitate salariată sunt impozabile numai în acel stat, în afară de cazul când activitatea salariată este exercitată în celălalt stat contractant. Dacă activitatea salariată este astfel exercitată, asemenea remunerații obținute din aceasta pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Prin derogare de la prevederile paragrafului 1, remunerațiile obținute de un rezident al unui stat contractant pentru o activitate salariată exercitată în celălalt stat contractant sunt impozabile numai în primul stat menționat dacă:

a) beneficiarul este prezent în celălalt stat pentru o perioadă sau perioade care nu depășesc în total 183 de zile în orice perioadă de douăsprezece luni care începe sau se sfârșește în anul fiscal vizat; și

b) remunerațiile sunt plătite de un angajator sau în numele unui angajator care nu este rezident al celui alt stat; și

c) remunerațiile nu sunt suportate de un sediu permanent pe care angajatorul îl are în celălalt stat.

3. Prin derogare de la prevederile anterioare ale prezentului articol, remunerațiile obținute de un rezident al unui stat contractant, ca membru al echipajului obișnuit al unei nave sau aeronave, pentru o activitate salariată exercitată la bordul unei nave sau aeronave exploatate în trafic internațional, alta decât cea exercitată la bordul unei nave sau aeronave exploatate numai în interiorul celui alt stat contractant, sunt impozabile numai în primul stat menționat, cu condiția ca remunerația să fie supusă impozitării în primul stat menționat.

ARTICOLUL 15

Remunerațiile membrilor consiliului de administrație

Remunerațiile și alte plăți similare primite de un rezident al unui stat contractant în calitate sa de membru al consiliului de administrație al unei societăți care este rezidentă a celui alt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

ARTICOLUL 16

Artiști de spectacol și sportivi

1. Prin derogare de la prevederile articolelor 7 și 14, veniturile obținute de un rezident al unui stat contractant în calitate de artist de spectacol, cum sunt artiștii de teatru, de film, de radio sau de televiziune, ori ca muzician sau ca sportiv, din activitățile personale ale celui rezident desfășurate în această calitate în celălalt stat contractant, pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Când veniturile în legătură cu activitățile personale desfășurate de un artist de spectacol sau de un sportiv, care acționează în această calitate, nu revin artistului de spectacol

sau sportivului, ci unei alte persoane, acele venituri, prin derogare de la prevederile articolelor 7 și 14, pot fi impozitate în statul contractant în care sunt desfășurate activitățile artistului de spectacol sau ale sportivului.

3. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică veniturilor obținute din activități exercitate într-un stat contractant de artiști de spectacol sau sportivi dacă vizita în acel stat este în totalitate sau în principal suportată din fondurile publice ale unuia sau ale ambelor state contractante sau ale unităților administrativ-teritoriale, subdiviziunilor politice sau autorităților locale ale acestora. În acest caz, veniturile sunt impozabile numai în statul contractant în care artistul de spectacol sau sportivul este rezident.

ARTICOLUL 17

Pensii

1. Sub rezerva prevederilor paragrafului 2 al articolului 18, pensiile și alte remunerații similare plătite unui rezident al unui stat contractant sunt impozabile numai în acel stat.

2. Prin derogare de la prevederile paragrafului 1 al prezentului articol, plățile efectuate în baza legislației referitoare la asigurările sociale a unui stat contractant sunt impozabile numai în acel stat.

ARTICOLUL 18

Funcții publice

1. a) Salariile și alte remunerații similare plătite de un stat contractant sau de o unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia unei persoane fizice pentru serviciile prestate celui stat sau unități sau subdiviziuni sau autorități sunt impozabile numai în acel stat.

b) Totuși, aceste salarii și alte remunerații similare sunt impozabile numai în celălalt stat contractant dacă serviciile sunt prestate în acel stat și persoana fizică este rezidentă a celui stat și

(i) este național al celui stat; sau

(ii) nu a devenit rezidentă a celui stat numai în scopul prestării serviciilor

și este supusă impozitării în acel stat pentru astfel de salarii și alte remunerații similare.

2. a) Prin derogare de la prevederile paragrafului 1, pensiile și alte remunerații similare plătite de sau din fonduri create de un stat contractant sau de o unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia unei persoane fizice pentru serviciile prestate celui stat sau acelei unități sau subdiviziuni sau autorități sunt impozabile numai în acel stat.

b) Totuși, astfel de pensii și alte remunerații similare sunt impozabile numai în celălalt stat contractant dacă persoana fizică este rezident și cetățean al celui stat.

3. Prevederile articolelor 14, 15, 16 și 17 se aplică salariilor, pensiilor și altor remunerații similare plătite pentru serviciile prestate în legătură cu o activitate de afaceri desfășurată de un stat contractant sau de o unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia.

ARTICOLUL 19

Studenti și practicanți

Sumele pe care le primește pentru întreținere, educație sau pregătire un student sau un practicant care este sau a fost imediat anterior vizitei sale într-un stat contractant un rezident al celui alt stat contractant și care este prezent în primul stat menționat numai în scopul educației sau pregătirii sale nu sunt impozabile în acel stat, cu condiția ca astfel de sume să provină din surse situate în afara celui stat.

ARTICOLUL 20

Alte venituri

1. Elementele de venit obținute efectiv de un rezident al unui stat contractant, indiferent de unde provin, care nu sunt tratate la articolele precedente ale prezentei convenții sunt impozabile numai în acel stat.

2. Prin derogare de la prevederile paragrafului 1, când o sumă a unui venit este plătită unui rezident al unui stat contractant din venituri primite de administratorii unui trust, de fiduciari sau de împuterniciți care administrează patrimoniile succesoriale ale persoanelor decedate și acei administratori ai unui trust, fiduciari sau împuterniciți sunt rezidenți ai celui alt stat contractant, acea sumă se consideră că provine din aceleași surse și în aceleași proporții ca și veniturile din care este plătită suma respectivă, primite de administratorii unui trust, de fiduciari sau de împuterniciți.

Orice impozite plătite de administratorii unui trust, de fiduciari sau de împuterniciți în legătură cu veniturile plătite beneficiarului sunt considerate ca și când ar fi fost plătite de beneficiar.

3. Prevederile paragrafului 1 nu se aplică asupra veniturilor, altele decât veniturile provenind din proprietățile imobiliare, așa cum sunt definite în paragraful 2 al articolului 6, dacă beneficiarul efectiv al unor astfel de venituri, fiind rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant printr-un sediu permanent situat acolo și dreptul sau proprietatea în legătură cu care sunt plătite veniturile este efectiv legat sau este efectiv legată de acest sediu permanent. În această situație se aplică prevederile articolului 7.

4. Când, datorită relațiilor speciale existente între rezidentul menționat la paragraful 1 și o altă persoană sau între ambii și o terță persoană, suma veniturilor menționate în acel paragraf depășește suma (dacă există vreuna) care ar fi fost convenită între acestea în lipsa unor astfel de relații, prevederile prezentului articol se aplică numai la ultima sumă menționată. În acest caz, partea excedentară a veniturilor va rămâne impozabilă potrivit legislației fiecărui stat contractant, ținând seama de celelalte prevederi aplicabile ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 21

Eliminarea dublei impuneri

S-a convenit ca dubla impunere să fie evitată după cum urmează:

1. În cazul României:

Când un rezident al României realizează venituri care, în conformitate cu prevederile prezentei convenții, pot fi impozitate în Regatul Unit, România va acorda ca o deducere din impozitul pe venitul celui rezident o sumă egală cu impozitul pe veniturile sau pe câștigurile de capital plătite în Regatul Unit.

Totuși, această deducere nu va putea depăși acea parte a impozitului pe venit, astfel cum este calculată înainte ca deducerea să fie acordată, care este atribuibilă venitului care poate fi impozitat în Regatul Unit.

2. În cazul Regatului Unit:

Sub rezerva prevederilor legislației din Regatul Unit privind deducerea sub formă de credit din impozitul Regatului Unit a impozitului plătit într-un teritoriu din afara Regatului Unit sau, după caz, privind scutirea de la plata impozitului Regatului Unit a unui dividend obținut dintr-un teritoriu din afara Regatului Unit sau a profiturilor unui sediu permanent situat într-un teritoriu din afara Regatului Unit (care nu afectează principiul general din prezentul paragraf):

a) impozitul român plătit în baza legislației din România și în conformitate cu prezenta convenție, fie direct, fie prin deducere, asupra profiturilor, veniturilor sau câștigurilor impozabile obținute din surse situate în România (excluzând cazul unor impozite pe dividende plătibile în legătură cu profiturile din care se plătesc dividendele) se va deduce sub formă de credit din orice impozit al Regatului Unit calculat prin raportare la aceleași profituri, venituri sau câștiguri impozabile în legătură cu care este calculat impozitul român;

b) un dividend care este plătit de o societate care este rezidentă a României unei societăți care este rezidentă a Regatului Unit va fi scutit de la plata impozitului Regatului Unit atunci când scutirea este aplicabilă și sunt îndeplinite condițiile pentru scutire prevăzute de legislația Regatului Unit;

c) profiturile unui sediu permanent din România a unei societăți care este rezidentă a Regatului Unit vor fi scutite de la plata impozitului Regatului Unit atunci când scutirea este aplicabilă și sunt îndeplinite condițiile pentru scutire prevăzute de legislația Regatului Unit;

d) în cazul unui dividend care nu este scutit de impozit în baza subparagrafului b) de mai sus care este plătit de o societate care este rezidentă a României unei societăți care este rezidentă a Regatului Unit și care controlează direct sau indirect cel puțin 10 la sută din drepturile de vot ale societății care plătește dividendul, creditul menționat în subparagraful a) de mai sus va trebui, de asemenea, să ia în considerare impozitul român plătit de societate pentru profiturile sale din care este plătit un astfel de dividend.

În sensul prezentului paragraf, profiturile, veniturile și câștigurile de capital deținute de un rezident al Regatului Unit care pot fi impozitate în România conform prezentei convenții se consideră că provin din surse situate în România.

ARTICOLUL 22

Nediscriminarea

1. Naționali unui stat contractant nu vor fi supuși în celălalt stat contractant la nicio impozitare sau obligație legată de aceasta care este diferită sau mai împovărătoare decât impozitarea și obligațiile conexe la care sunt sau pot fi supuși naționali celui alt stat aflați în aceeași situație, mai ales în ceea ce privește rezidența.

2. Impozitarea unui sediu permanent pe care o întreprindere a unui stat contractant îl are în celălalt stat contractant nu va fi stabilită în condiții mai puțin favorabile în celălalt stat decât impozitarea stabilită întreprinderilor celui alt stat care desfășoară aceleași activități.

3. Cu excepția cazului când se aplică prevederile paragrafului 1 al articolului 9, paragrafului 7 al articolului 11 sau paragrafului 6 al articolului 12 sau paragrafului 4 al articolului 20, dobânzile, redevențele și alte plăți efectuate de o întreprindere a unui stat contractant unui rezident al celui alt stat contractant sunt deductibile, în scopul determinării profiturilor impozabile ale întreprinderii, în aceleași condiții ca și cum ar fi fost plătite unui rezident al primului stat menționat.

4. Întreprinderile unui stat contractant, al căror capital este integral sau parțial deținut sau controlat, în mod direct sau indirect, de unul sau de mai mulți rezidenți ai celui alt stat contractant, nu vor fi supuse în primul stat contractant menționat niciunei impozitări sau obligații legate de aceasta care să fie diferită sau mai împovărătoare decât impozitarea și obligațiile conexe la care sunt sau pot fi supuse alte întreprinderi similare ale primului stat menționat.

5. Nimic din cuprinsul prezentului articol nu va fi interpretat ca obligând vreunul dintre statele contractante să acorde persoanelor fizice care nu sunt rezidente în acel stat vreuna dintre deducerile personale, înlesnirile sau reducerile în ceea ce privește impozitarea, pe care le acordă persoanelor fizice care sunt rezidente în acel stat sau cetățenilor săi.

ARTICOLUL 23

Procedura amiabilă

1. Când o persoană consideră că datorită măsurilor luate de unul sau de ambele state contractante rezultă sau va rezulta pentru aceasta o impozitare care nu este conformă cu prevederile prezentei convenții, aceasta poate, indiferent de căile de atac prevăzute de legislația internă a acelor state, să supună cazul său autorității competente a oricăruia dintre statele contractante. Cazul trebuie prezentat în termen de trei ani de la prima notificare a acțiunii din care rezultă o impozitare care nu este în conformitate cu prevederile convenției.

2. Autoritatea competentă se va strădui, dacă reclamația îi pare întemeiată și dacă ea însăși nu este în măsură să ajungă la o soluționare corespunzătoare, să rezolve cazul pe calea unei înțelegeri amiabile cu autoritatea competentă a celui alt stat contractant, în vederea evitării unei impozitări care nu este în conformitate cu convenția. Orice înțelegere realizată va fi aplicată indiferent de perioada de prescripție prevăzută în legislația internă a statelor contractante.

3. Autoritățile competente ale statelor contractante se vor strădui să rezolve pe calea înțelegerii amiabile orice dificultăți sau dubii rezultate ca urmare a interpretării sau aplicării convenției. De asemenea, acestea se pot consulta reciproc pentru eliminarea dublei impuneri în cazuri care nu sunt prevăzute de convenție.

4. Autoritățile competente ale statelor contractante pot comunica direct între ele în scopul realizării unei înțelegeri în sensul paragrafelor anterioare.

ARTICOLUL 24

Schimbul de informații

1. Autoritățile competente ale statelor contractante vor schimba astfel de informații care se consideră că sunt relevante pentru aplicarea prevederilor prezentei convenții sau pentru administrarea ori aplicarea legislațiilor interne privitoare la impozitele de orice fel și natură percepute în numele statelor contractante sau al unităților lor administrativ-teritoriale ori al subdiviziunilor lor politice sau al autorităților lor locale, în măsura în care impozitarea la care se referă nu este contrară convenției. Schimbul de informații nu este limitat de articolele 1 și 2. Cu toate acestea, schimbul de informații cu privire la TVA și taxele vamale este exclus din sfera de aplicare a prezentului articol.

2. Orice informație obținută în baza paragrafului 1 de un stat contractant va fi tratată ca fiind secretă în același mod ca informația obținută în baza legislației interne a acelui stat și va fi dezvăluită numai persoanelor sau autorităților (inclusiv instanțelor judecătorești și organelor administrative) însărcinate cu stabilirea, încasarea, aplicarea, urmărirea sau soluționarea contestațiilor cu privire la impozitele care fac obiectul paragrafului 1 sau cu supravegherea acțiunilor menționate anterior. Asemenea persoane sau autorități vor folosi informația numai în astfel de scopuri. Acestea pot dezvălui informația în procedurile judecătorești publice sau în deciziile judiciare. Fără a aduce atingere celor de mai sus, informațiile primite de un stat contractant pot fi folosite în alte scopuri atunci când astfel de informații pot fi folosite în asemenea alte scopuri în baza legislației ambelor state și autoritatea competentă a statului furnizor autorizează această folosire.

3. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu vor fi interpretate în niciun caz ca impunând unui stat contractant obligația:

a) de a lua măsuri administrative contrare legislației și practicii administrative a celui sau a celui alt stat contractant;

b) de a furniza informații care nu pot fi obținute în baza legislației sau în cadrul practicii administrative obișnuite a celui sau a celui alt stat contractant;

c) de a furniza informații care ar dezvălui un secret comercial, de afaceri, industrial sau profesional ori un procedeu de fabricație sau informații a căror divulgare ar fi contrară ordinii publice.

4. Dacă un stat contractant solicită informații în conformitate cu prezentul articol, celălalt stat contractant va utiliza măsurile sale de culegere a informațiilor pentru a obține informațiile solicitate, chiar dacă celălalt stat nu are nevoie de astfel de informații pentru scopurile sale fiscale. Obligația prevăzută în propoziția anterioară este supusă limitărilor prevăzute de paragraful 3, însă aceste limitări nu vor fi interpretate în niciun caz ca permițând unui stat contractant să refuze furnizarea de informații doar pentru faptul că acesta nu are niciun interes național față de informațiile respective.

5. Prevederile paragrafului 3 nu vor fi interpretate în niciun caz ca permițând unui stat contractant să refuze furnizarea de informații doar pentru faptul că informațiile sunt deținute de o bancă, de o altă instituție financiară, de un împrumutnic sau de o persoană care acționează ca agent sau în calitate fiduciară

sau pentru că acestea se referă la drepturile de proprietate deținute în cadrul unei persoane.

ARTICOLUL 25

Asistență în colectarea impozitelor

1. Statele contractante își vor acorda reciproc asistență în colectarea creanțelor fiscale. Această asistență nu este limitată de articolele 1 și 2. Cu toate acestea, creanțele legate de TVA, taxe vamale și accize sunt excluse din sfera de aplicare a prezentului articol. Autoritățile competente ale statelor contractante pot stabili de comun acord modul de aplicare a prezentului articol.

2. Expresia „creanță fiscală” folosită în prezentul articol înseamnă o sumă datorată în legătură cu impozite de orice fel și natură percepute în numele statelor contractante sau al unităților lor administrativ-teritoriale sau subdiviziunilor lor politice sau autorităților lor locale, în măsura în care impozitarea la care se referă nu este contrară prezentei convenții sau oricărui alt instrument la care sunt parte statele contractante, precum și dobânzile, penalitățile administrative și cheltuielile de colectare sau cele privind măsurile asigurătorii legate de o astfel de sumă.

3. Când o creanță fiscală a unui stat contractant este executorie în baza legislației acelui stat și este datorată de o persoană care nu poate la momentul respectiv să împiedice colectarea sa în baza legislației acelui stat, acea creanță fiscală va fi acceptată în scopul colectării, la solicitarea autorității competente a acelui stat, de către autoritatea competentă a celui alt stat contractant. Creanța fiscală respectivă va fi colectată de către celălalt stat în conformitate cu prevederile legislației sale aplicabile în cazul executării silită și colectării propriilor sale impozite, ca și când creanța fiscală ar fi o creanță fiscală a celui alt stat.

4. Când o creanță fiscală a unui stat contractant este o creanță în legătură cu care acel stat poate să ia măsuri asigurătorii, în baza legislației sale, în vederea asigurării colectării acesteia, acea creanță fiscală va fi acceptată în scopul luării măsurilor asigurătorii, la solicitarea autorității competente a acelui stat, de către autoritatea competentă a celui alt stat contractant. Celălalt stat va lua măsurile asigurătorii cu privire la creanța fiscală respectivă în conformitate cu prevederile legislației sale, ca și când creanța fiscală ar fi o creanță fiscală a celui alt stat, chiar dacă la momentul când aceste măsuri sunt aplicate creanța fiscală nu este executorie în primul stat menționat sau este datorată de o persoană care are dreptul să împiedice colectarea sa.

5. Prin derogare de la prevederile paragrafelor 3 și 4, o creanță fiscală acceptată de un stat contractant în sensul paragrafului 3 sau 4 nu va fi supusă în acel stat termenului de prescripție sau acordării oricărei priorități aplicabile unei creanțe fiscale în baza legislației acelui stat pe considerente legate de natura acesteia. În plus, o creanță fiscală acceptată de un stat contractant în sensul paragrafului 3 sau 4 nu va avea în acel stat nicio prioritate aplicabilă acelei creanțe fiscale în baza legislației celui alt stat contractant.

6. Procedurile legate de existența, valabilitatea sau suma unei creanțe fiscale a unui stat contractant nu vor fi aduse în atenția instanțelor judecătorești sau organelor administrative ale celui alt stat contractant.

7. Când, în orice moment după ce a fost făcută o solicitare de către un stat contractant în baza paragrafului 3 sau 4 și înainte ca celălalt stat contractant să colecteze și să transmită respectiva creanță fiscală primului stat menționat, respectiva creanță fiscală încetează să fie:

a) în cazul unei solicitări făcute în baza paragrafului 3, o creanță fiscală a primului stat menționat care este executorie în baza legislației acelui stat și este datorată de o persoană care nu poate la momentul respectiv să împiedice colectarea sa în baza legislației acelui stat; sau

b) în cazul unei solicitări făcute în baza paragrafului 4, o creanță fiscală a primului stat menționat în legătură cu care acel

stat poate să ia măsuri asigurătorii, în baza legislației sale, în vederea asigurării colectării acesteia,

autoritatea competentă a primului stat menționat va informa cu promptitudine autoritatea competentă a celuiilalt stat în legătură cu acest fapt și, în funcție de opțiunea celuiilalt stat, primul stat menționat fie își va suspenda, fie își va retrage solicitarea.

8. Prevederile prezentului articol nu vor fi interpretate în niciun caz ca impunând unui stat contractant obligația:

a) de a lua măsuri administrative contrare legislației și practicii administrative a celui sau a celuiilalt stat contractant;

b) de a lua măsuri care ar fi contrare ordinii publice;

c) de a asigura asistență în cazul în care celălalt stat contractant nu a luat toate măsurile rezonabile de colectare sau asigurătorii, după caz, disponibile în baza legislației sau practicii administrative a acestuia;

d) de a asigura asistență în acele cazuri în care povara administrativă pentru acel stat este în mod evident disproporționată în raport cu beneficiul ce va fi obținut de celălalt stat contractant;

e) de a asigura asistență dacă acel stat consideră că impozitele cu privire la care este solicitată asistența sunt stabilite contrar principiilor fiscale general acceptate.

ARTICOLUL 26

Membrii misiunilor diplomatice și ai posturilor consulare

Prevederile prezentei convenții nu afectează privilegiile fiscale de care beneficiază membrii misiunilor diplomatice sau ai posturilor consulare în baza regulilor generale ale dreptului internațional sau a prevederilor unor acorduri speciale.

ARTICOLUL 27

Dreptul la beneficii

Prin derogare de la celelalte prevederi ale prezentei convenții, un beneficiu prevăzut de prezenta convenție nu va fi acordat cu privire la un element de venit sau câștig de capital atunci când este rezonabil să se concluzioneze, având în vedere toate faptele și circumstanțele relevante, că obținerea celui beneficiu a fost unul dintre scopurile principale ale oricărui aranjament sau ale oricărei tranzacții care a condus în mod direct sau indirect la acordarea celui beneficiu, cu excepția cazului în care se stabilește că acordarea celui beneficiu în aceste circumstanțe este conformă cu obiectul și scopul prevederilor relevante ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 28

Intrarea în vigoare

1. Fiecare dintre statele contractante notifică celuiilalt stat, pe canale diplomatice, îndeplinirea procedurilor necesare pentru intrarea în vigoare a prezentei convenții. Convenția va intra în vigoare la data ultimei dintre aceste notificări și, în consecință, va produce efecte:

a) în România, în sau după prima zi a lunii ianuarie a anului calendaristic următor anului în care convenția intră în vigoare;

Drept care, subsemnații, autorizați în mod corespunzător în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Încheiată la Londra, în 13 noiembrie 2024, în două exemplare originale, în limbile română și engleză, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru România,
Laura Popescu,

ambasadorul României în Regatul Unit al Marii Britanii
și Irlandei de Nord

și

b) în Regatul Unit:

(i) cu privire la impozitul pe venituri și impozitul pe câștigurile de capital, pentru fiecare an de impunere care începe în sau după cea de-a șasea zi a lunii aprilie imediat următoare datei la care prezenta convenție intră în vigoare;

(ii) cu privire la impozitul pe corporație, pentru orice an financiar care începe în sau după prima zi a lunii aprilie imediat următoare datei la care prezenta convenție intră în vigoare.

2. Prin derogare de la prevederile paragrafului 1, prevederile articolului 23 (Procedura amiabilă), articolului 24 (Schimbul de informații) și articolului 25 (Asistență în colectarea impozitelor) vor produce efecte de la data la care intră în vigoare prezenta convenție, fără a ține cont de perioada impozabilă la care se referă cazul respectiv.

3. Convenția dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru evitarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și câștiguri în capital, semnată la București la 18 septembrie 1975 (convenția din 1975), nu va mai produce efecte cu privire la orice impozit de la data la care produce efecte prezenta convenție cu privire la acel impozit în conformitate cu prevederile paragrafului 1. Convenția din 1975 își încetează valabilitatea în prima zi după ultima dată la care aceasta a produs efecte cu privire la orice impozit.

4. Prin derogare de la prevederile paragrafelor 1 și 3, o persoană fizică care este îndreptățită la beneficiile articolului 22 (Profesori și cercetători) din convenția din 1975 la data intrării în vigoare a prezentei convenții va continua să fie îndreptățită la astfel de beneficii până în momentul în care persoana fizică ar fi încetat să fie îndreptățită la astfel de beneficii dacă convenția anterioară ar fi rămas în vigoare.

ARTICOLUL 29

Denunțarea

1. Prezenta convenție va rămâne în vigoare până la denunțarea ei de către unul dintre statele contractante. Fiecare stat contractant poate denunța prezenta convenție, pe canale diplomatice, prin transmiterea notificării de denunțare cu cel puțin șase luni înainte de sfârșitul oricărui an calendaristic care începe după expirarea a cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentei convenții. În acest caz, prezenta convenție va înceta să producă efecte:

a) în România, în sau după prima zi a lunii ianuarie imediat următoare anului în care este transmisă notificarea de denunțare; și

b) în Regatul Unit:

(i) cu privire la impozitul pe venituri și impozitul pe câștigurile de capital, pentru fiecare an de impunere care începe în sau după cea de-a șasea zi a lunii aprilie imediat următoare datei la care este transmisă notificarea;

(ii) cu privire la impozitul pe corporație, pentru orice an financiar care începe în sau după prima zi a lunii aprilie imediat următoare datei la care este transmisă notificarea.

Pentru Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,
Giles Portman,

ambasadorul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
în România

PROT O C O L**la Convenția dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor**

La data semnării Convenției dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor (convenția), cele două state contractante au convenit următoarele prevederi care fac parte integrantă din convenție:

1. În ceea ce privește convenția în ansamblu

Se înțelege că în tot cuprinsul convenției expresia „pot fi impozitate” într-un stat contractant înseamnă că acelui stat îi este acordat dreptul de a impozita veniturile și câștigurile de capital pentru care se aplică prevederile relevante.

Încheiat la Londra, în 13 noiembrie 2024, în două exemplare originale, în limbile română și engleză, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru România,
Laura Popescu,

ambasadorul României în Regatul Unit al Marii Britanii
și Irlandei de Nord

Pentru Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,
Giles Portman,

ambasadorul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T**

pentru promulgarea Legii privind ratificarea Convenției dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la Londra la 13 noiembrie 2024

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea privind ratificarea Convenției dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe câștiguri de capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la Londra la 13 noiembrie 2024, și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN

București, 29 octombrie 2025.
Nr. 1.015.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E

privind ratificarea Convenției dintre România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la New York la 27 septembrie 2024

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Se ratifică Convenția dintre România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și Protocolul la convenție, semnate la New York la 27 septembrie 2024.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI
DEPUTAȚILOR

SORIN-MIHAI GRINDEANU

PREȘEDINTELE SENATULUI
MIRCEA ABRUDEAN

București, 29 octombrie 2025.
Nr. 170.

C O N V E N Ţ I E

între România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor

România și Principatul Andorra,
dorind să dezvolte în continuare relațiile lor economice și să extindă cooperarea lor în domeniul fiscal,
intenționând să încheie o convenție pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital fără a crea oportunități de neimpozitare sau impozitare redusă prin evaziune fiscală sau evitarea plății impozitelor (inclusiv prin aranjamente de utilizare abuzivă a tratatelor fiscale în scopul obținerii înlesnirilor prevăzute de prezenta convenție în beneficiul indirect al rezidenților unor state terțe),
au convenit după cum urmează:

ARTICOLUL 1

Persoane vizate

1. Prezenta convenție se aplică persoanelor care sunt rezidente ale unuia sau ale ambelor state contractante.

2. În sensul prezentei convenții, veniturile obținute de sau prin intermediul unei entități sau aranjament care este tratat în întregime sau în parte ca fiind transparent din punct de vedere fiscal în baza legislației fiscale a oricăruia dintre statele contractante se consideră a fi venituri ale unui rezident al unui stat contractant, însă numai în măsura în care veniturile sunt tratate în scopul impozitării în acel stat ca fiind venituri ale unui rezident al aceluși stat.

3. Prezenta convenție nu afectează impozitarea de către un stat contractant a rezidenților săi, cu excepția beneficiilor acordate în baza paragrafului 3 al articolului 7, a paragrafului 2 al articolului 9 și a articolelor 18, 19, 22, 23, 24 și 26.

ARTICOLUL 2

Impozite vizate

1. Prezenta convenție se aplică impozitelor pe venit și pe capital stabilite în numele unui stat contractant sau al unităților

administrativ-teritoriale, subdiviziunilor politice sau autorităților locale ale acestuia, indiferent de modul în care acestea sunt percepute.

2. Sunt considerate impozite pe venit și pe capital toate impozitele stabilite pe venitul total, pe capitalul total sau pe elementele de venit sau de capital, inclusiv impozitele pe câștigurile provenite din înstrăinarea proprietății mobiliare sau imobiliare, precum și impozitele asupra creșterii capitalului.

3. Impozitele existente asupra cărora se aplică convenția sunt, în special:

a) în cazul României:

(i) impozitul pe venit; și

(ii) impozitul pe profit;

(denumite în continuare „impozit român”);

b) în cazul Andorrei:

(i) impozitul pe societăți (impost sobre societats);

(ii) impozitul pe venitul persoanelor fizice (impost sobre la renda de les persones físiques); și

(iii) impozitul pe venitul nerezidenților (impost sobre la renda dels no-residents fiscals);

(denumite în continuare „impozit andorran”).

4. Convenția se aplică de asemenea oricăror impozite identice sau substanțial similare care sunt stabilite după data semnării convenției, în plus sau în locul impozitelor existente. Autoritățile competente ale statelor contractante se vor notifica reciproc cu privire la orice modificări semnificative care au fost făcute în legislațiile lor fiscale.

ARTICOLUL 3

Definiții generale

1. În sensul prezentei convenții, în măsura în care contextul nu cere o interpretare diferită:

a) expresiile „un stat contractant” și „celălalt stat contractant” înseamnă România sau Andorra, după cum cere contextul;

b) termenul „România” înseamnă teritoriul de stat al României, inclusiv marea sa teritorială și spațiul aerian de deasupra acestora, asupra cărora România își exercită suveranitatea, precum și zona contiguă, platoul continental și zona economică exclusivă asupra cărora România exercită drepturi suverane și jurisdicție, în conformitate cu legislația sa și cu normele și principiile dreptului internațional;

c) termenul „Andorra” înseamnă Principatul Andorra și, atunci când este folosit în sens geografic, înseamnă teritoriul Principatului Andorra;

d) termenul „persoană” include o persoană fizică, o societate și orice altă asociere de persoane;

e) termenul „societate” înseamnă orice persoană juridică sau orice entitate care este tratată ca fiind o persoană juridică în scopuri fiscale;

f) termenul „întreprindere” este folosit în cazul desfășurării oricărei activități de afaceri;

g) expresiile „întreprindere a unui stat contractant” și „întreprindere a celuilalt stat contractant” înseamnă, după caz, o întreprindere exploatată de un rezident al unui stat contractant și o întreprindere exploatată de un rezident al celuilalt stat contractant;

h) termenul „național” înseamnă:

(i) în cazul României, orice persoană fizică având cetățenia română în conformitate cu legislația României și orice persoană juridică, asociere de persoane și orice altă entitate constituită și având statutul în conformitate cu legislația în vigoare în România;

(ii) în cazul Andorrei, orice persoană fizică având naționalitatea Andorrei și orice persoană juridică, parteneriat sau asociație având statutul în conformitate cu legislația în vigoare în Andorra;

i) expresia „trafic internațional” înseamnă orice transport efectuat cu o navă sau aeronavă, cu excepția cazului în care nava sau aeronava este exploatată numai între locuri dintr-un stat contractant și întreprinderea care exploatează nava sau aeronava nu este o întreprindere a acelui stat;

j) expresia „autoritate competentă” înseamnă:

(i) în cazul României, ministrul finanțelor sau reprezentantul său autorizat;

(ii) în cazul Andorrei, ministrul responsabil cu finanțele sau reprezentantul său autorizat;

k) expresia „activitate de afaceri” include prestarea unor servicii profesionale și a altor activități cu caracter independent.

2. În ceea ce privește aplicarea convenției în orice moment de un stat contractant, orice termen care nu este definit în aceasta va avea, dacă contextul nu cere o interpretare diferită sau dacă autoritățile competente convin asupra unui alt înțeles conform prevederilor articolului 24, înțelesul pe care îl are la momentul respectiv în baza legislației acelui stat referitoare la

impozitele pentru care se aplică convenția, orice înțeles în baza legislației fiscale aplicabile în acel stat prevalând asupra înțelesului dat termenului în baza altor legi ale acelui stat.

ARTICOLUL 4

Rezident

1. În sensul prezentei convenții, expresia „rezident al unui stat contractant” înseamnă orice persoană care, în baza legislației acelui stat, este supusă impozitării acolo datorită domiciliului său, reședinței sale, locului său de conducere, locului său de înregistrare sau oricărui alt criteriu de natură similară și include de asemenea acel stat și orice unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia. Totuși, această expresie nu include o persoană care este supusă impozitării în acel stat numai pentru faptul că realizează venituri sau capital din surse situate în acel stat.

2. Când, în conformitate cu prevederile paragrafului 1, o persoană fizică este rezidentă a ambelor state contractante, atunci statutul său se determină după cum urmează:

a) aceasta va fi considerată rezidentă numai a statului în care are o locuință permanentă la dispoziția sa; dacă aceasta dispune de o locuință permanentă în ambele state, ea va fi considerată rezidentă numai a statului cu care legăturile sale personale și economice sunt mai strânse (centrul intereselor vitale);

b) dacă statul în care aceasta are centrul intereselor sale vitale nu poate fi determinat sau dacă aceasta nu dispune de o locuință permanentă în niciunul dintre state, ea va fi considerată rezidentă numai a statului în care locuiește în mod obișnuit;

c) dacă aceasta locuiește în mod obișnuit în ambele state sau în niciunul dintre ele, ea va fi considerată rezidentă numai a statului al cărui național este;

d) dacă aceasta este național al ambelor state sau a niciunuia dintre ele, autoritățile competente ale statelor contractante vor rezolva problema de comun acord.

3. Când, potrivit prevederilor paragrafului 1, o persoană, alta decât o persoană fizică, este rezidentă a ambelor state contractante, autoritățile competente ale statelor contractante se vor strădui să stabilească de comun acord statul contractant în care o astfel de persoană va fi considerată ca fiind rezidentă în scopul prezentei convenții, având în vedere locul conducerii sale efective, locul în care este încorporată sau constituită în alt mod și orice alți factori relevanți. În lipsa unui astfel de acord, o astfel de persoană nu va avea dreptul la nicio înlesnire sau scutire de impozit prevăzută de prezenta convenție, cu excepția măsurii și a modului în care se poate conveni de către autoritățile competente ale statelor contractante.

ARTICOLUL 5

Sediu permanent

1. În sensul prezentei convenții, expresia „sediu permanent” înseamnă un loc fix de afaceri prin care întreprinderea își desfășoară în întregime sau în parte activitatea sa de afaceri.

2. Expresia „sediu permanent” include, în special:

a) un loc de conducere;

b) o sucursală;

c) un birou;

d) o fabrică;

e) un atelier;

f) o mină, un puț petrolier sau de gaze, o carieră sau orice alt loc de extracție a resurselor naturale; și

g) o exploatare agricolă, a unui inventar viu sau forestieră.

3. Un șantier de construcții sau un proiect de construcții sau de instalare constituie sediu permanent numai atunci când acesta durează mai mult de douăsprezece luni.

4. Prin derogare de la prevederile anterioare ale acestui articol, expresia „sediu permanent” se consideră că nu include:

a) folosirea de instalații numai în scopul depozitării, expunerii sau livrării de bunuri sau mărfuri aparținând întreprinderii;

b) menținerea unui stoc de bunuri sau mărfuri aparținând întreprinderii numai în scopul depozitării, expunerii sau livrării;

c) menținerea unui stoc de bunuri sau mărfuri aparținând întreprinderii numai în scopul prelucrării de către o altă întreprindere;

d) menținerea unui loc fix de afaceri numai în scopul cumpărării de bunuri sau mărfuri ori al colectării de informații pentru întreprindere;

e) menținerea unui loc fix de afaceri numai în scopul desfășurării pentru întreprindere a oricărei alte activități cu caracter pregătitor sau auxiliar;

f) menținerea unui loc fix de afaceri numai pentru orice combinație a activităților menționate în subparagrafele de la a) la e), cu condiția ca întreaga activitate a locului fix de afaceri care rezultă din această combinație să aibă un caracter pregătitor sau auxiliar.

5. Prin derogare de la prevederile paragrafelor 1 și 2, atunci când o persoană — alta decât un agent cu statut independent cărui i se aplică paragraful 6 — acționează în numele unei întreprinderi și are și exercită în mod obișnuit într-un stat contractant împuternicirea de a încheia contracte în numele întreprinderii, acea întreprindere se consideră că are un sediu permanent în acel stat în privința oricăror activități pe care persoana le exercită pentru întreprindere, în afară de cazul când activitățile unei astfel de persoane sunt limitate la cele menționate în paragraful 4, care, dacă sunt exercitate printr-un loc fix de afaceri, nu fac din acest loc fix de afaceri un sediu permanent în baza prevederilor acelui paragraf.

6. O întreprindere nu se consideră că are un sediu permanent într-un stat contractant numai pentru faptul că aceasta își exercită activitatea de afaceri în acel stat printr-un broker, agent comisionar general sau orice alt agent cu statut independent, cu condiția ca astfel de persoane să acționeze în cadrul activității lor obișnuite de afaceri.

7. Faptul că o societate care este rezidentă a unui stat contractant controlează sau este controlată de o societate care este rezidentă a celuiilalt stat contractant sau care își exercită activitatea de afaceri în celălalt stat (printr-un sediu permanent sau în alt mod) nu este suficient pentru a face una din aceste societăți un sediu permanent al celeilalte.

ARTICOLUL 6

Venituri din proprietăți imobiliare

1. Veniturile realizate de un rezident al unui stat contractant din proprietăți imobiliare (inclusiv veniturile din agricultură sau din silvicultură) situate în celălalt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Expresia „proprietăți imobiliare” are înțelesul care este atribuit de legislația statului contractant în care proprietățile în cauză sunt situate. Expresia include, în orice caz, accesoriile proprietății imobiliare, inventarul viu și echipamentul utilizat în agricultură și în silvicultură, drepturile asupra cărora se aplică prevederile dreptului comun cu privire la proprietatea funciară, uzufructul proprietăților imobiliare și drepturile la rente variabile sau fixe pentru exploatarea sau concesionarea exploatarei

zăcămintelor minerale, izvoarelor și a altor resurse naturale; navele și aeronavele nu sunt considerate proprietăți imobiliare.

3. Prevederile paragrafului 1 se aplică veniturilor obținute din exploatarea directă, din închirierea sau din folosirea în orice altă formă a proprietăților imobiliare.

4. Prevederile paragrafelor 1 și 3 se aplică de asemenea veniturilor provenind din proprietăți imobiliare ale unei întreprinderi.

ARTICOLUL 7

Profiturile din activitatea de afaceri

1. Profiturile unei întreprinderi a unui stat contractant sunt impozabile numai în acel stat, în afară de cazul când întreprinderea exercită activitate de afaceri în celălalt stat contractant printr-un sediu permanent situat acolo. Dacă întreprinderea exercită activitate de afaceri în acest mod, profiturile care sunt atribuibile sediului permanent în conformitate cu prevederile paragrafului 2 pot fi impozitate în celălalt stat.

2. În sensul prezentului articol și al articolului 22, profiturile care sunt atribuibile în fiecare stat contractant sediului permanent la care se face referire în paragraful 1 sunt profiturile pe care acesta le-ar fi putut realiza, în special în relația sa cu celelalte părți ale întreprinderii, dacă ar fi constituit o întreprindere separată și independentă, exercitând activități identice sau similare, în condiții identice sau similare, luând în considerare funcțiile îndeplinite, activele utilizate și riscurile asumate de către întreprindere prin intermediul sediului permanent și al celorlalte părți ale întreprinderii.

3. Când, în conformitate cu paragraful 2, un stat contractant ajustează profiturile care sunt atribuibile unui sediu permanent al unei întreprinderi a unuia dintre statele contractante și impozitează în consecință profiturile întreprinderii care au fost supuse impozitării în celălalt stat, celălalt stat va face o ajustare corespunzătoare a sumei impozitului perceput asupra acelor profituri în măsura în care este necesară eliminarea dublei impozitări asupra acestor profituri. La determinarea unei astfel de ajustări, autoritățile competente ale statelor contractante se vor consulta reciproc dacă este necesar.

4. Când profiturile includ elemente de venit care sunt tratate separat în alte articole ale prezentei convenții, atunci prevederile acelor articole nu vor fi afectate de prevederile prezentului articol.

ARTICOLUL 8

Transport internațional naval și aerian

1. Profiturile unei întreprinderi a unui stat contractant din exploatarea în trafic internațional a navelor sau aeronavelor sunt impozabile numai în acel stat.

2. Prevederile paragrafului 1 se aplică de asemenea profiturilor din participarea la un pool, la o activitate de afaceri desfășurată în comun sau la o agenție internațională de transport.

ARTICOLUL 9

Întreprinderi asociate

1. Când

a) o întreprindere a unui stat contractant participă direct sau indirect la conducerea, controlul sau la capitalul unei întreprinderi a celuiilalt stat contractant; sau

b) aceleași persoane participă direct sau indirect la conducerea, controlul sau la capitalul unei întreprinderi a unui stat contractant și a unei întreprinderi a celuiilalt stat contractant,

și, fie într-un caz, fie în celălalt, cele două întreprinderi sunt legate în relațiile lor comerciale sau financiare de condiții acceptate sau impuse care diferă de acelea care ar fi fost stabilite între întreprinderi independente, atunci profiturile care fără aceste condiții ar fi fost obținute de una din întreprinderi, dar nu au putut fi obținute de fapt datorită acestor condiții, pot fi incluse în profiturile acelei întreprinderi și impozitate în consecință.

2. Când un stat contractant include în profiturile unei întreprinderi a acelui stat — și impozitează în consecință — profiturile asupra cărora o întreprindere a celuiilalt stat contractant a fost supusă impozitării în celălalt stat și profiturile astfel incluse sunt profituri care ar fi revenit întreprinderii primului stat menționat dacă condițiile stabilite între cele două întreprinderi ar fi fost acelea care ar fi fost convenite între întreprinderi independente, atunci celălalt stat va face o ajustare corespunzătoare a sumei impozitului perceput asupra acelor profituri. La determinarea unei astfel de ajustări se va ține seama de celelalte prevederi ale prezentei convenții și autoritățile competente ale statelor contractante se vor consulta reciproc dacă este necesar.

ARTICOLUL 10

Dividende

1. Dividendele plătite de o societate care este rezidentă a unui stat contractant unui rezident al celuiilalt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Totuși, dividendele plătite de o societate care este rezidentă a unui stat contractant pot fi de asemenea impozitate în acel stat potrivit legislației acelui stat, dar dacă beneficiarul efectiv al dividendelor este rezident al celuiilalt stat contractant, impozitul astfel stabilit nu va depăși:

a) 0 la sută din suma brută a dividendelor dacă beneficiarul efectiv este o societate care deține în mod direct cel puțin 10 la sută din capitalul societății plătitoare de dividende pentru o perioadă de 365 de zile care include data plății dividendului (în scopul calculării acelei perioade, nu se vor lua în considerare schimbările de proprietar care ar rezulta în mod direct dintr-o reorganizare corporativă, cum ar fi o fuziune sau o reorganizare prin divizare, a societății care deține acțiunile sau care plătește dividendul);

b) 5 la sută din suma brută a dividendelor în toate celelalte cazuri.

Prezentul paragraf nu afectează impunerea societății cu privire la profiturile din care se plătesc dividendele.

3. Termenul „dividende” folosit în prezentul articol înseamnă venituri provenind din acțiuni, din părți miniere, din părți de fondator sau din alte drepturi, care nu sunt titluri de creanță, din participarea la profituri, precum și veniturile din alte părți sociale care sunt supuse aceluiași regim de impunere ca veniturile din acțiuni de către legislația statului în care este rezidentă societatea care le distribuie.

4. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică dacă beneficiarul efectiv al dividendelor, fiind rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant în care societatea plătitoare de dividende este rezidentă, printr-un sediu permanent situat acolo și deținerea drepturilor generatoare de dividende în legătură cu care sunt plătite dividendele este efectiv legată de un asemenea sediu permanent. În această situație se aplică prevederile articolului 7.

5. Când o societate rezidentă a unui stat contractant obține profituri sau venituri din celălalt stat contractant, celălalt stat nu poate percepe niciun impozit asupra dividendelor plătite de societate, cu excepția cazului când asemenea dividende sunt

plătite unui rezident al celuiilalt stat sau când deținerea drepturilor generatoare de dividende în legătură cu care dividendele sunt plătite este efectiv legată de un sediu permanent situat în celălalt stat, nici să supună profiturile nedistribuite ale societății unui impozit asupra profiturilor nedistribuite ale societății, chiar dacă dividendele plătite sau profiturile nedistribuite reprezintă în întregime sau în parte profituri sau venituri provenind din celălalt stat.

ARTICOLUL 11

Dobânzi

1. Dobânzile provenind dintr-un stat contractant și plătite unui rezident al celuiilalt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Totuși, dobânzile provenind dintr-un stat contractant pot fi de asemenea impozitate în acel stat potrivit legislației acelui stat, dar dacă beneficiarul efectiv al dobânzilor este rezident al celuiilalt stat contractant, impozitul astfel stabilit nu va depăși 3 la sută din suma brută a dobânzilor.

3. Prin derogare de la prevederile paragrafului 2, dobânzile provenind dintr-un stat contractant sunt scutite de impozit în acel stat dacă acestea sunt realizate și obținute efectiv de celălalt stat contractant sau de o unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia sau de orice agenție sau unitate bancară sau instituție a acelui stat sau unități administrativ-teritoriale, subdiviziuni politice sau autorități locale sau dacă titlurile de creanță ale unui rezident al celuiilalt stat contractant sunt garantate, asigurate sau finanțate de o instituție financiară deținută în întregime de celălalt stat contractant.

4. Termenul „dobânzi” folosit în prezentul articol înseamnă venituri din titluri de creanță de orice fel însoțite sau nu de garanții ipotecare sau de o clauză de participare la profiturile debitorului și în special veniturile din titluri de stat și veniturile din titluri sau obligațiuni, inclusiv primele și premiile legate de asemenea titluri sau obligațiuni. Penalitățile pentru plata cu întârziere nu sunt considerate dobânzi în sensul prezentului articol.

5. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică dacă beneficiarul efectiv al dobânzilor, fiind un rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant din care provin dobânzile printr-un sediu permanent situat acolo și creanța în legătură cu care sunt plătite dobânzile este efectiv legată de un asemenea sediu permanent. În această situație se aplică prevederile articolului 7.

6. Dobânzile se consideră că provin dintr-un stat contractant când plătitorul este rezident al acelui stat. Totuși, când plătitorul dobânzilor, fie că este sau nu este rezident al unui stat contractant, are într-un stat contractant un sediu permanent în legătură cu care a fost contractată creanța generatoare de dobânzi și aceste dobânzi se suportă de un asemenea sediu permanent, atunci astfel de dobânzi se consideră că provin din statul în care este situat sediul permanent.

7. Când, datorită relațiilor speciale existente între plătitor și beneficiarul efectiv sau între ambii și o altă persoană, suma dobânzilor, ținând seama de creanța pentru care sunt plătite, depășește suma care ar fi fost convenită între plătitor și beneficiarul efectiv în lipsa unor astfel de relații, prevederile prezentului articol se aplică numai la ultima sumă menționată. În acest caz, partea excedentară a plăților este impozabilă potrivit legislației fiecărui stat contractant, ținând seama de celelalte prevederi ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 12

Redevențe

1. Redevențele provenind dintr-un stat contractant și plătite unui rezident al celui alt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Totuși, redevențele provenind dintr-un stat contractant pot fi de asemenea impozitate în acel stat potrivit legislației celui stat, dar dacă beneficiarul efectiv al redevențelor este rezident al celui alt stat contractant, impozitul astfel stabilit nu va depăși 5 la sută din suma brută a redevențelor.

3. Termenul „redevențe” folosit în prezentul articol înseamnă plăți de orice fel primite pentru folosirea sau dreptul de a folosi orice drept de autor asupra unei opere literare, artistice sau științifice, inclusiv asupra filmelor de cinematograf, orice patent, marcă de comerț, desen sau model, plan, formulă sau procedeu secret ori pentru utilizarea sau dreptul de a utiliza orice echipament industrial, comercial sau științific sau pentru informații referitoare la experiența în domeniul industrial, comercial sau științific.

4. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică dacă beneficiarul efectiv al redevențelor, fiind un rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant din care provin redevențele printr-un sediu permanent situat acolo și dreptul sau proprietatea în legătură cu care sunt plătite redevențele este efectiv legată de un asemenea sediu permanent. În această situație, se aplică prevederile articolului 7.

5. Redevențele se consideră că provin dintr-un stat contractant când plătitorul este rezident al celui stat. Totuși, când plătitorul redevențelor, fie că este sau nu este rezident al unui stat contractant, are într-un stat contractant un sediu permanent de care este legată obligația de a plăti redevențele și astfel de redevențe sunt suportate de un asemenea sediu permanent, atunci astfel de redevențe se consideră că provin din statul în care este situat sediul permanent.

6. Când, datorită relațiilor speciale existente între plătitor și beneficiarul efectiv sau între ambii și o altă persoană, suma redevențelor, având în vedere utilizarea, dreptul sau informația pentru care sunt plătite, depășește suma care ar fi fost convenită între plătitor și beneficiarul efectiv în lipsa unor astfel de relații, prevederile prezentului articol se aplică numai la ultima sumă menționată. În acest caz, partea excedentară a plăților este impozabilă potrivit legislației fiecărui stat contractant, ținând seama de celelalte prevederi ale prezentei convenții.

ARTICOLUL 13

Câștiguri de capital

1. Câștigurile realizate de un rezident al unui stat contractant din înstrăinarea proprietăților imobiliare menționate la articolul 6 și situate în celălalt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Câștigurile din înstrăinarea proprietății mobiliare care face parte din activul unui sediu permanent pe care o întreprindere a unui stat contractant îl are în celălalt stat contractant, inclusiv astfel de câștiguri din înstrăinarea unui asemenea sediu permanent (singur sau cu întreaga întreprindere), pot fi impozitate în celălalt stat.

3. Câștigurile pe care o întreprindere a unui stat contractant care exploatează nave sau aeronave în trafic internațional le realizează din înstrăinarea unor astfel de nave sau aeronave sau a proprietăților mobiliare necesare exploatarea unor astfel de nave sau aeronave sunt impozabile numai în acel stat.

4. Câștigurile realizate de un rezident al unui stat contractant din înstrăinarea acțiunilor sau a unor drepturi comparabile, cum

ar fi drepturile deținute într-un parteneriat sau trust, pot fi impozitate în celălalt stat contractant dacă, în orice moment al celor 365 de zile premergătoare înstrăinării, aceste acțiuni sau drepturi comparabile au obținut mai mult de 50 la sută din valoarea lor, direct sau indirect, din proprietăți imobiliare, așa cum sunt acestea definite la articolul 6, situate în celălalt stat.

5. Câștigurile din înstrăinarea oricăror proprietăți, altele decât cele menționate la paragrafele 1, 2, 3 și 4, sunt impozabile numai în statul contractant în care este rezident cel care înstrăinează.

ARTICOLUL 14

Venituri din activitatea salariată

1. Sub rezerva prevederilor articolelor 15, 17 și 18, salariile și alte remunerații similare obținute de un rezident al unui stat contractant pentru o activitate salariată sunt impozabile numai în acel stat, în afară de cazul când activitatea salariată este exercitată în celălalt stat contractant. Dacă activitatea salariată este astfel exercitată, asemenea remunerații pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Prin derogare de la prevederile paragrafului 1, remunerațiile obținute de un rezident al unui stat contractant pentru o activitate salariată exercitată în celălalt stat contractant sunt impozabile numai în primul stat menționat dacă:

a) beneficiarul este prezent în celălalt stat pentru o perioadă sau perioade care nu depășesc în total 183 de zile în orice perioadă de douăsprezece luni începând sau sfârșind în anul fiscal vizat; și

b) remunerațiile sunt plătite de un angajator sau în numele unui angajator care nu este rezident al celui alt stat; și

c) remunerațiile nu sunt suportate de un sediu permanent pe care angajatorul îl are în celălalt stat.

3. Prin derogare de la prevederile anterioare ale prezentului articol, remunerațiile obținute de un rezident al unui stat contractant, ca membru al echipajului obișnuit al unei nave sau aeronave, pentru o activitate salariată exercitată la bordul unei nave sau aeronave exploatate în trafic internațional, alta decât cea exercitată la bordul unei nave sau aeronave exploatate numai în interiorul celui alt stat contractant, sunt impozabile numai în primul stat menționat.

ARTICOLUL 15

Remunerațiile membrilor consiliului de administrație

Remunerațiile și alte plăți similare obținute de un rezident al unui stat contractant în calitate sa de membru al consiliului de administrație al unei societăți care este rezidentă a celui alt stat contractant pot fi impozitate în celălalt stat.

ARTICOLUL 16

Artiști de spectacol și sportivi

1. Prin derogare de la prevederile articolelor 7 și 14, veniturile obținute de un rezident al unui stat contractant în calitate de artist de spectacol, cum sunt artiștii de teatru, de film, de radio sau de televiziune, ori ca muzician sau ca sportiv, din activitățile personale ale celui rezident desfășurate în această calitate în celălalt stat contractant, pot fi impozitate în celălalt stat.

2. Când veniturile în legătură cu activitățile personale desfășurate de un artist de spectacol sau de un sportiv, care acționează în această calitate, nu revin artistului de spectacol sau sportivului, ci unei alte persoane, acele venituri, prin derogare de la prevederile articolelor 7 și 14, pot fi impozitate în

statul contractant în care sunt desfășurate activitățile artistului de spectacol sau ale sportivului.

3. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu se aplică veniturilor obținute din activitățile desfășurate într-un stat contractant de un artist de spectacol sau de un sportiv, dacă vizita în acel stat este finanțată în totalitate sau în principal din fonduri publice ale celui alt stat contractant sau ale unor unități administrativ-teritoriale, subdiviziuni politice sau autorități locale ale acestuia. În această situație, veniturile sunt impozabile numai în statul contractant în care este rezident artistul de spectacol sau sportivul.

ARTICOLUL 17

Pensii

1. Sub rezerva prevederilor paragrafului 2 al articolului 18, pensiile și alte remunerații similare plătite unui rezident al unui stat contractant pentru activitatea salariată desfășurată în trecut sunt impozabile numai în acel stat.

2. Prin derogare de la prevederile paragrafului 1 al prezentului articol, plățile făcute în baza legislației referitoare la asigurările sociale a unui stat contractant sunt impozabile numai în acel stat.

ARTICOLUL 18

Funcții publice

1. a) Salariile și alte remunerații similare plătite de un stat contractant sau de o unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia unei persoane fizice pentru serviciile prestate acelui stat sau unități, subdiviziuni sau autorități, sunt impozabile numai în acel stat.

b) Totuși, aceste salarii și alte remunerații similare sunt impozabile numai în celălalt stat contractant dacă serviciile sunt prestate în acel stat și persoana fizică este rezidentă a acelui stat și

(i) este un național al acelui stat; sau

(ii) nu a devenit rezidentă a acelui stat numai în scopul prestării serviciilor.

2. a) Prin derogare de la prevederile paragrafului 1, pensiile și alte remunerații similare plătite de sau din fonduri create de un stat contractant sau de o unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia unei persoane fizice pentru serviciile prestate acelui stat sau unități, subdiviziuni sau autorități sunt impozabile numai în acel stat.

b) Totuși, astfel de pensii și alte remunerații similare sunt impozabile numai în celălalt stat contractant dacă persoana fizică este rezidentă și național al acelui stat.

3. Prevederile articolelor 14, 15, 16 și 17 se aplică salariilor, pensiilor și altor remunerații similare plătite pentru serviciile prestate în legătură cu o activitate de afaceri desfășurată de un stat contractant sau de o unitate administrativ-teritorială, subdiviziune politică sau autoritate locală a acestuia.

ARTICOLUL 19

Studenti

Sumele pe care le primește pentru întreținere, educație sau pregătire un student sau un practicant care este sau a fost imediat anterior vizitei sale într-un stat contractant un rezident al celui alt stat contractant și care este prezent în primul stat menționat numai în scopul educației sau pregătirii sale nu sunt impozabile în acel stat, cu condiția ca astfel de sume să provină din surse situate în afara acelui stat.

ARTICOLUL 20

Alte venituri

1. Elementele de venit ale unui rezident al unui stat contractant, indiferent de unde provin, care nu sunt tratate la articolele precedente ale prezentei convenții sunt impozabile numai în acel stat.

2. Prevederile paragrafului 1 nu se aplică asupra veniturilor, altele decât veniturile provenind din proprietățile imobiliare, așa cum sunt definite în paragraful 2 al articolului 6, dacă primitorul unor astfel de venituri, fiind rezident al unui stat contractant, desfășoară activitate de afaceri în celălalt stat contractant printr-un sediu permanent situat acolo și dreptul sau proprietatea în legătură cu care sunt plătite veniturile este efectiv legată de un asemenea sediu permanent. În această situație, se aplică prevederile articolului 7.

ARTICOLUL 21

Capital

1. Capitalul reprezentat de proprietăți imobiliare la care se face referire în articolul 6, deținute de un rezident al unui stat contractant și situate în celălalt stat contractant, poate fi impozitat în celălalt stat.

2. Capitalul reprezentat de proprietăți mobiliare făcând parte din activul unui sediu permanent pe care o întreprindere a unui stat contractant îl are în celălalt stat contractant poate fi impozitat în celălalt stat.

3. Capitalul unei întreprinderi a unui stat contractant care exploatează nave sau aeronave în trafic internațional reprezentat de astfel de nave sau aeronave și de proprietăți mobiliare care au legătură cu exploatarea unor astfel de nave sau aeronave este impozabil numai în acel stat.

4. Toate celelalte elemente de capital ale unui rezident al unui stat contractant sunt impozabile numai în acel stat.

ARTICOLUL 22

Eliminarea dublei impuneri

S-a convenit ca dubla impunere să fie eliminată după cum urmează:

1. În cazul României:

Când un rezident al României realizează venituri sau deține capital care, în conformitate cu prevederile prezentei convenții, poate fi impozitat în Andorra, România va acorda:

a) ca o deducere din impozitul pe venitul acelui rezident, o sumă egală cu impozitul pe venit plătit în Andorra;

b) ca o deducere din impozitul pe capitalul acelui rezident, o sumă egală cu impozitul pe capital plătit în Andorra.

Totuși, această deducere nu va putea depăși în niciun caz acea parte a impozitului pe venit sau a impozitului pe capital, astfel cum este calculată înainte ca deducerea să fie acordată, care este atribuibilă, după caz, venitului sau capitalului care poate fi impozitat în Andorra.

Când, în conformitate cu orice prevedere din prezenta convenție, veniturile obținute sau capitalul deținut de un rezident al României este scutit de impozit în România, România poate, cu toate acestea, ca la calculul sumei impozitului aferent veniturilor sau capitalului rămas al unui astfel de rezident să ia în considerare veniturile sau capitalul scutit.

2. În cazul Andorrei:

Sub rezerva prevederilor legislației Andorrei referitoare la eliminarea dublei impuneri care nu afectează principiul general menționat mai jos:

a) Când un rezident al Andorrei realizează venituri sau deține capital care, în conformitate cu prevederile prezentei convenții, poate fi impozitat în România, Andorra va acorda:

(i) ca o deducere din impozitul pe venitul acelui rezident, o sumă egală cu impozitul pe venit plătit în România;

- (ii) ca o deducere din impozitul pe capitalul acelui rezident, o sumă egală cu impozitul pe capital plătit în România.

Totuși, această deducere nu va putea depăși în niciun caz acea parte a impozitului pe venit sau a impozitului pe capital, astfel cum este calculată înainte ca deducerea să fie acordată, care este atribuibilă, după caz, venitului sau capitalului care poate fi impozitat în România.

b) Când, în conformitate cu orice prevedere din prezenta convenție, veniturile obținute sau capitalul deținut de un rezident al Andorrei este scutit de impozit în Andorra, Andorra poate, cu toate acestea, ca la calculul sumei impozitului aferent veniturilor sau capitalului rămas al unui astfel de rezident să ia în considerare veniturile sau capitalul scutit.

ARTICOLUL 23

Nediscriminarea

1. Naționali unui stat contractant nu vor fi supuși în celălalt stat contractant la nicio impozitare sau obligație legată de aceasta, diferită sau mai împovărătoare decât impozitarea și obligațiile conexe la care sunt sau pot fi supuși naționali celui alt stat aflați în aceeași situație, mai ales în ceea ce privește rezidența. Prin derogare de la prevederile articolului 1, această prevedere se aplică de asemenea persoanelor care nu sunt rezidente ale unuia sau ambelor state contractante.

2. Impozitarea unui sediu permanent pe care o întreprindere a unui stat contractant îl are în celălalt stat contractant nu va fi stabilită în condiții mai puțin favorabile în celălalt stat contractant decât impozitarea stabilită întreprinderilor celui alt stat care desfășoară aceleași activități. Această prevedere nu va fi interpretată ca obligând un stat contractant să acorde rezidenților celui alt stat contractant vreo deducere personală, înlesnire sau reducere în ceea ce privește impozitarea, pe considerente legate de statutul civil sau de responsabilitățile familiale, pe care le acordă propriilor săi rezidenți.

3. Cu excepția cazului când se aplică prevederile paragrafului 1 al articolului 9, paragrafului 7 al articolului 11 sau paragrafului 6 al articolului 12, dobânzile, redevențele și alte plăți efectuate de o întreprindere a unui stat contractant unui rezident al celui alt stat contractant sunt deductibile, în scopul determinării profiturilor impozabile ale unei astfel de întreprinderi, în aceleași condiții ca și cum ar fi fost plătite unui rezident al primului stat menționat. În mod similar, orice datorii ale unei întreprinderi a unui stat contractant față de un rezident al celui alt stat contractant sunt deductibile, în scopul determinării capitalului impozabil al unei astfel de întreprinderi, în aceleași condiții ca și cum ar fi fost contractate față de un rezident al primului stat menționat.

4. Întreprinderile unui stat contractant, al căror capital este integral sau parțial deținut sau controlat în mod direct sau indirect de unul sau de mai mulți rezidenți ai celui alt stat contractant, nu vor fi supuse în primul stat menționat niciunei impozitări sau obligații legate de aceasta care să fie diferită sau mai împovărătoare decât impozitarea și obligațiile conexe la care sunt sau pot fi supuse alte întreprinderi similare ale primului stat menționat.

5. Prevederile prezentului articol se aplică numai impozitelor care fac obiectul prezentei convenții.

ARTICOLUL 24

Procedura amiabilă

1. Când o persoană consideră că datorită măsurilor luate de unul sau de ambele state contractante rezultă sau va rezulta pentru ea o impozitare care nu este conformă cu prevederile prezentei convenții, ea poate, indiferent de căile de atac prevăzute de legislația internă a acelor state, să supună cazul său autorității competente a oricărui dintre statele contractante. Cazul trebuie prezentat în termen de trei ani de la prima notificare a acțiunii din care rezultă o impozitare care nu este în conformitate cu prevederile convenției.

2. Autoritatea competentă se va strădui, dacă reclamația îi pare întemeiată și dacă ea însăși nu este în măsură să ajungă la o soluționare corespunzătoare, să rezolve cazul pe calea unei înțelegeri amiabile cu autoritatea competentă a celui alt stat contractant în vederea evitării unei impozitări care nu este în conformitate cu convenția. Orice înțelegere realizată va fi aplicată indiferent de perioada de prescripție prevăzută în legislația internă a statelor contractante.

3. Autoritățile competente ale statelor contractante se vor strădui să rezolve pe calea înțelegerii amiabile orice dificultăți sau dubii rezultate ca urmare a interpretării sau aplicării convenției. De asemenea, acestea se pot consulta reciproc pentru eliminarea dublei impunerii în cazuri care nu sunt prevăzute de convenție.

4. Autoritățile competente ale statelor contractante pot comunica direct între ele, inclusiv prin intermediul unei comisii mixte formată din acestea sau din reprezentanții lor, în scopul realizării unei înțelegeri în sensul paragrafelor anterioare.

ARTICOLUL 25

Schimbul de informații

1. Autoritățile competente ale statelor contractante vor schimba astfel de informații care se consideră că sunt relevante pentru aplicarea prevederilor prezentei convenții sau pentru administrarea ori implementarea legislațiilor interne privitoare la impozitele de orice fel și natură percepute în numele statelor contractante sau al unităților administrativ-teritoriale, subdiviziunilor politice sau autorităților locale ale acestora, în măsura în care impozitarea la care se referă nu este contrară convenției. Schimbul de informații nu este limitat de articolele 1 și 2.

2. Orice informație obținută în baza paragrafului 1 de un stat contractant va fi tratată ca fiind secretă în același mod ca și informația obținută în baza legislației interne a celui stat și va fi dezvăluită numai persoanelor sau autorităților (inclusiv instanțelor judecătorești și organelor administrative) însărcinate cu stabilirea, încasarea, aplicarea, urmărirea sau soluționarea contestațiilor cu privire la impozitele care fac obiectul paragrafului 1 sau cu supravegherea acțiunilor menționate anterior. Asemenea persoane sau autorități vor folosi informația numai în astfel de scopuri. Acestea pot dezvălui informația în procedurile judecătorești publice sau în deciziile judiciare. Fără a aduce atingere celor de mai sus, informațiile primite de un stat contractant pot fi folosite în alte scopuri atunci când astfel de informații pot fi folosite în asemenea alte scopuri în baza legislației ambelor state și autoritatea competentă a statului furnizor autorizează această folosire.

3. Prevederile paragrafelor 1 și 2 nu vor fi interpretate în niciun caz ca impunând unui stat contractant obligația:

a) de a lua măsuri administrative contrare legislației și practicii administrative a celui sau a celui alt stat contractant;

b) de a furniza informații care nu pot fi obținute pe baza legislației sau în cadrul practicii administrative obișnuite a celui sau a celuilalt stat contractant;

c) de a furniza informații care ar dezvălui un secret comercial, de afaceri, industrial sau profesional ori un procedeu de fabricație sau informații a căror divulgare ar fi contrară ordinii publice (ordre public).

4. Dacă un stat contractant solicită informații în conformitate cu prezentul articol, celălalt stat contractant va utiliza măsurile sale de culegere a informațiilor pentru a obține informațiile solicitate, chiar dacă celălalt stat nu are nevoie de astfel de informații pentru scopurile sale fiscale. Obligația prevăzută în propoziția anterioară este supusă limitărilor prevăzute de paragraful 3, însă aceste limitări nu vor fi interpretate în niciun caz ca permițând unui stat contractant să refuze furnizarea de informații doar pentru faptul că acesta nu are niciun interes național față de informațiile respective.

5. Prevederile paragrafului 3 nu vor fi interpretate în niciun caz ca permițând unui stat contractant să refuze furnizarea de informații doar pentru faptul că informațiile sunt deținute de o bancă, de o altă instituție financiară, de un împuternicit sau de o persoană care acționează ca agent sau în calitate fiduciară sau pentru că acestea se referă la drepturile de proprietate deținute în cadrul unei persoane.

ARTICOLUL 26

Membrii misiunilor diplomatice și ai posturilor consulare

Prevederile prezentei convenții nu afectează privilegiile fiscale ale membrilor misiunilor diplomatice sau ai posturilor consulare în baza regulilor generale ale dreptului internațional sau a prevederilor unor acorduri speciale.

ARTICOLUL 27

Dreptul la beneficii

1. Prin derogare de la celelalte prevederi ale prezentei convenții, un beneficiu prevăzut de prezenta convenție nu va fi acordat cu privire la un element de venit sau de capital dacă este rezonabil să se concluzioneze, având în vedere toate faptele și circumstanțele relevante, că obținerea celui beneficiu a fost unul dintre scopurile principale ale oricărui aranjament sau ale oricărei tranzacții care a condus în mod direct sau indirect la acordarea celui beneficiu, cu excepția cazului în care se stabilește că acordarea celui beneficiu în aceste circumstanțe este conformă cu obiectul și scopul prevederilor relevante ale prezentei convenții. Înainte ca un stat contractant să refuze astfel de beneficii unui rezident al celuilalt stat contractant din cauza propoziției anterioare, autoritatea competentă a primului stat menționat poate informa autoritatea competentă a celuilalt stat.

2. Când un beneficiu prevăzut de prezenta convenție nu este acordat unei persoane în baza paragrafului 1, autoritatea competentă a statului contractant care altfel ar fi acordat acest beneficiu va trata totuși acea persoană ca având dreptul la acest beneficiu sau la alte beneficii cu privire la un anumit element de venit sau de capital, dacă această autoritate competentă, la cererea acelei persoane și după luarea în considerație a faptelor

și a circumstanțelor relevante, constată că aceste beneficii ar fi fost acordate acelei persoane în lipsa tranzacției sau aranjamentului prevăzut la paragraful 1. Autoritatea competentă a statului contractant către care s-a făcut solicitarea se va consulta cu autoritatea competentă a celuilalt stat contractant înainte de a respinge o solicitare făcută în baza acestui paragraf de un rezident al celuilalt stat.

ARTICOLUL 28

Intrarea în vigoare

1. Prezenta convenție va intra în vigoare la data primirii ultimei dintre notificările transmise pe cale diplomatică prin care statele contractante își notifică reciproc faptul că au fost îndeplinite procedurile interne pentru intrarea în vigoare a convenției.

2. Prevederile convenției vor produce efecte:

a) în cazul României, începând cu sau după prima zi a lunii ianuarie a anului calendaristic imediat următor anului în care convenția a intrat în vigoare;

b) în cazul Andorrei:

(i) cu privire la impozitele reținute la sursă, pentru veniturile obținute în sau după prima zi a lunii ianuarie a anului imediat următor anului în care convenția a intrat în vigoare;

(ii) cu privire la alte impozite pe venit și pe capital, pentru impozitele percepute pentru orice an impozabil care începe în sau după prima zi a lunii ianuarie a anului imediat următor anului în care convenția a intrat în vigoare.

ARTICOLUL 29

Încetarea valabilității

1. Prezenta convenție va rămâne în vigoare pe o perioadă nedeterminată, însă fiecare dintre statele contractante poate înceta valabilitatea convenției, pe cale diplomatică, prin transmiterea către celălalt stat contractant a unei notificări scrise de încetare a valabilității, nu mai târziu de 30 iunie a oricărui an calendaristic, după o perioadă de cinci ani din momentul în care convenția a intrat în vigoare.

2. În această situație, convenția se consideră că își încetează valabilitatea și nu va mai produce efecte:

a) în cazul României, începând cu sau după prima zi a lunii ianuarie a anului calendaristic imediat următor anului în care a fost transmisă notificarea de încetare a valabilității;

b) în cazul Andorrei:

(i) cu privire la impozitele reținute la sursă, pentru veniturile obținute în sau după prima zi a lunii ianuarie a anului imediat următor anului în care a fost transmisă notificarea de încetare a valabilității;

(ii) cu privire la alte impozite pe venit și pe capital, pentru impozitele percepute pentru orice an impozabil care începe în sau după prima zi a lunii ianuarie a anului imediat următor anului în care a fost transmisă notificarea de încetare a valabilității.

Drept care subsemnații, autorizați în mod corespunzător în acest scop, au semnat prezenta convenție.

Semnată la New York, la 27 septembrie 2024, în dublu exemplar, în două originale, în limbile română, catalană și engleză, toate textele fiind egal autentice. În caz de divergențe de interpretare, textul în limba engleză va prevala.

Pentru România,
Luminița-Teodora Odobescu,
ministru afacerilor externe

Pentru Principatul Andorra,
Imma Tor Faus,
ministru afacerilor externe

PROT O C O L

Astăzi, la semnarea Convenției dintre România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor, subsemnații au convenit faptul că următoarele prevederi sunt parte integrantă a convenției.

I. În sensul prezentei convenții, se înțelege că expresia „unități administrativ-teritoriale” este folosită în cazul României și expresia „subdiviziuni politice” este folosită în cazul Andorrei.

II. Cu privire la articolul 25 (Schimbul de informații)

Independent de intrarea în vigoare a convenției, solicitările de informații pot fi făcute:

a) cu privire la aspectele fiscale care implică un comportament intenționat care poate face obiectul unei urmăriri penale în baza legii penale a statului solicitant, pentru perioadele impozabile care încep în sau după prima zi a lunii ianuarie 2013 sau atunci când nu există o perioadă impozabilă pentru toate impozitele care apar în sau după prima zi a lunii ianuarie 2013; și

b) cu privire la alte cazuri, pentru perioadele impozabile care încep în sau după prima zi a lunii ianuarie 2017 sau atunci când

nu există o perioadă impozabilă pentru toate impozitele care apar în sau după prima zi a lunii ianuarie 2017.

În cazul României, prevederile menționate mai sus se aplică ținând cont de perioadele de prescripție prevăzute pentru stabilirea obligațiilor fiscale din legislația internă.

III. Cu privire la paragraful 3 al articolului 12 (Redevențe)

Se înțelege că termenul „redevențe” include de asemenea și programele de calculator, filmele sau benzile folosite pentru emisiunile de radio sau de televiziune și transmisiunile de orice fel destinate publicului.

IV. Cu privire la asistența în colectarea impozitelor

În eventualitatea în care, în conformitate cu un acord sau o convenție pentru eliminarea dublei impuneri încheiată cu o altă țară, după data semnării prezentei convenții, Andorra convine să includă într-un astfel de acord sau convenție un articol similar cu articolul referitor la asistența în colectarea impozitelor din modelul OCDE al convenției fiscale pe venit și pe capital, atunci prevederile unui astfel de articol se vor aplica și pentru prezenta convenție.

Drept care subsemnații, autorizați în mod corespunzător în acest scop, au semnat prezentul protocol.

Semnat la New York, la 27 septembrie 2024, în dublu exemplar, în două originale, în limbile română, catalană și engleză, toate textele fiind egal autentice. În caz de divergențe de interpretare, textul în limba engleză va prevala.

Pentru România,
Luminița-Teodora Odobescu,
ministrul afacerilor externe

Pentru Principatul Andorra,
Imma Tor Faus,
ministrul afacerilor externe

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T**

**pentru promulgarea Legii privind ratificarea Convenției dintre
România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei
impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital
și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor
și a Protocolului la convenție, semnate la New York
la 27 septembrie 2024**

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea privind ratificarea Convenției dintre România și Principatul Andorra pentru eliminarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit și pe capital și prevenirea evaziunii fiscale și a evitării plății impozitelor și a Protocolului la convenție, semnate la New York la 27 septembrie 2024, și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN**

București, 29 octombrie 2025.
Nr. 1.016.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 316

din 22 septembrie 2025

Dosar nr. 621/1/2025

Mariana Constantinescu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Carmen Elena Popoiag	— președintele Secției I civile
George Bogdan Florescu	— pentru președintele Secției a II-a civile
Elena Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Denisa Livia Băldean	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Ponea	— judecător la Secția I civilă
Mariana Hortolomei	— judecător la Secția I civilă
Maricel Nechita	— judecător la Secția I civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Diana Manole	— judecător la Secția a II-a civilă
Mihaela Mîneran	— judecător la Secția a II-a civilă
Marcela Marta Iacob	— judecător la Secția a II-a civilă
Andreea Marchidan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ștefania Dragoe	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Veronica Dumitrache	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Bogdan Cristea	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 621/1/2025 este legal constituit, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și art. 35 alin. (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Mariana Constantinescu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare

sesizarea formulată de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă privind lămurirea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă dispozițiile pct. 51 din anexa nr. II a Legii-cadru nr. 153/2017 privind majorarea salariului de bază cu 10% sunt aplicabile unui psiholog practicant având atestat de psiholog cu drept de liberă practică în specialitatea psihologie clinică, ce își desfășoară activitatea în cadrul unităților de asistență socială”.

5. Magistratul-asistent arată că la dosar a fost depus raportul întocmit.

6. Președintele completului, doamna judecător Mariana Constantinescu, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterea închisă, iar completul de judecată a rămas în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 5 februarie 2025, în Dosarul nr. 430/120/2024, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024 privind unele măsuri pentru soluționarea proceselor privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a proceselor privind prestații de asigurări sociale (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024*), în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

8. Sesizarea a fost înregistrată la 18 martie 2025, cu nr. 621/1/2025.

II. Normele legale incidente

9. Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Legea-cadru nr. 153/2017*

Anexa nr. II, capitolul I, punctul 2

Notă (...) „51. Persoanele care ocupă funcția de psiholog în unitățile sanitare, unitățile de asistență medico-socială și unitățile de asistență socială și care dețin specializarea psihologie clinică beneficiază de majorarea salariului de bază cu 10%.”

III. Expunerea succintă a procesului

10. Prin cererea înregistrată la Tribunalul Dâmbovița cu nr. 430/120/2024, reclamantul Sindicatul (...), în numele și pentru membrul de sindicat persoană fizică, în contradictoriu cu pârâta Direcția de Asistență Socială (...), a solicitat obligarea pârâtei la stabilirea unui salariu de bază majorat cu 10% în conformitate cu prevederile Legii-cadru nr. 153/2017 — anexa nr. II cap I pct. 2 pct. 51 de la nota și plata diferenței dintre salariul încasat și cel convenit după recalculare, sumă actualizată.

11. Prin Sentința civilă nr. 1.339 din 19 iunie 2024, Tribunalul Dâmbovița a admis cererea, a obligat pârâta la stabilirea, începând cu 8 februarie 2021, a unui salariu majorat cu 10%, conform pct. 51 din nota de la pct. 2 al cap. I din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 și la plata diferențelor salariale rezultate pentru perioada 8.02.2021-3.10.2022, actualizate.

12. În motivare, s-a reținut că prevederile pct. 51 din nota sus-menționată sunt aplicabile în cauză întrucât, pe de o parte, textul face trimitere în mod expres la unitățile de asistență socială, iar pe de altă parte, nota cuprinde o serie de asimilări ale nivelului de salarizare pentru mai multe categorii de personal

care este încadrat și în alte unități decât cele la care se face trimitere la pct. 1.

13. Prin urmare, nu se poate reține apărarea pârâtei în sensul că pct. 2 din cap. I din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 este aplicabil exclusiv personalului de specialitate medico-sanitar și auxiliar sanitar din unitățile sanitare și unitățile de asistență medico-sanitare, pentru că, în această situație, menționarea în cuprinsul textului și a „unităților de asistență socială” ar fi lipsită de orice consecințe juridice, beneficiul acordat neputând fi aplicat niciodată psihologilor încadrați în direcțiile de asistență socială care dețin specializarea psihologie clinică.

14. Împotriva sentinței a declarat apel pârâta Direcția de Asistență Socială (...), susținând că gradul specificat de reclamantă, respectiv acela de „clincian”, nu există în Legea-cadru nr. 153/2017 — anexa nr. II pct. 3.2 — Salarii de bază pentru personalul de specialitate din instituțiile și unitățile de asistență socială/centre cu sau fără personalitate juridică, nr. crt. 5, 6, 7 și 8, unde sunt specificate gradele funcției de psiholog, după cum urmează: stagiar, practicant, specialist, principal.

15. Referitor la acordarea majorării de 10% la salariul de bază, s-a arătat că nota de subsol se regăsește în cadrul Legii-cadru nr. 153/2017 anexa nr. II cap. I pct. 2 — Salarii de bază pentru personalul de specialitate medico-sanitar și auxiliar sanitar din unitățile sanitare și unități de asistență medico-socială, or reclamanta este încadrată conform anexei nr. II cap. I pct. 3 din Legea-cadru nr. 153/2017; pct. 3 nu conține nota de subsol cu privire la acordarea majorării de 10%, notele de subsol fiind specifice fiecărui punct de salarizare. Astfel, nota de subsol nu se regăsește la pct. 3 din cap. I din anexa nr. II la legea-cadru sus-menționată, motiv pentru care această majorare nu poate fi aplicată, iar specializarea de clincian nu este necesară în desfășurarea activității specifice centrului.

16. În cadrul soluționării apelului s-au dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și suspendarea cauzei.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea sesizării

17. Instanța de trimitere a apreciat că, în cauză, sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024.

18. Astfel, obiectul investiției constă în solicitarea privind recalcularea drepturilor de natură salarială ale reclamantei, psiholog practicant având atestat de liberă practică în specialitatea psihologie clinică, la unități din cadrul Direcției de Asistență Socială (...), litigiul făcând așadar parte din categoria proceselor la care fac referire dispozițiile art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, anume procese privind stabilirea și/sau plata drepturilor salariale sau de natură salarială ale personalului plătit din fonduri publice.

19. Prezentă cauză este în curs de judecată în calea de atac a apelului, în conformitate cu prevederile art. 96 pct. 2 din Codul de procedură civilă, la Curtea de Apel Ploiești, ce judecă în ultimă instanță.

20. Soluționarea apelului depinde de lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor pct. 5¹ din nota de la pct. 2 a cap. I din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, raportat la calitatea reclamantei de psiholog practicant în cadrul Direcției de Asistență Socială (...), ce deține atestat de psiholog cu drept de liberă practică în specialitatea psihologie clinică, conform atestatului eliberat de Colegiul Psihologilor din România.

21. Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel cum rezultă din datele publice afișate pe portalul acestei instanțe, iar asupra aspectelor ce fac obiectul sesizării instanța supremă nu a statuat, astfel cum rezultă din jurisprudența sa.

22. Se mai impune precizarea că, spre deosebire de art. 519 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevederile art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024 nu mai stabilesc și condiția noutății, iar caracterul imperativ al normelor în discuție exclude orice eventuale aprecieri ale instanței de

trimitere cu privire la dificultatea chestiunii de drept, astfel că nu se impune analiza îndeplinirii condițiilor privind acest aspect.

V. Punctul de vedere al completului de judecată

23. Funcția și drepturile salariale au fost stabilite conform anexei nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017 — Familia ocupațională de funcții bugetare „Sănătate și asistență socială”, cap. I pct. 3 „Instituții și unități de asistență socială/servicii sociale cu sau fără cazare”.

24. Instanța de trimitere a apreciat că reclamanta trebuie să beneficieze de prevederile pct. 5¹ din nota cuprinsă în anexa nr. II cap. I pct. 2 din Legea-cadru nr. 153/2017, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 79/2018 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2017 pentru modificarea și completarea Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, dispoziții care au intrat în vigoare la 1 aprilie 2018.

25. S-a apreciat, pe de o parte, că, deși nivelul de salarizare prevăzut pentru unități clinice se aplică și personalului de specialitate din direcțiile de sănătate publică, prevederile pct. 5¹ din nota mai sus menționată sunt aplicabile în cauză, întrucât textul face trimitere în mod expres la unitățile de asistență socială, iar nota cuprinde o serie de asimilări ale nivelului de salarizare pentru mai multe categorii de personal care este încadrat și în alte unități decât cele la care se face trimitere la pct. 1 din aceeași notă.

26. Pe de altă parte, textul de lege nu impune exercitarea funcției ca psiholog clincian, fiind suficient ca angajatul să dețină specializarea psihologie clinică.

VI. Punctul de vedere al părților

27. Apelanta a susținut că este de acord cu sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

28. Intimata a apreciat că se impune sesizarea instanței supreme, întrucât chestiunea de drept invocată în prezenta cauză este una nouă și astfel se va realiza un act de justiție echitabil și previzibil, evitându-se aplicări neunitare ale dispozițiilor legale în astfel de cauze.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

29. Față de conținutul întrebării adresate instanței supreme, nu a fost necesară consultarea instanțelor naționale cu privire la practica judiciară relevantă.

VIII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

30. Nu a fost identificată jurisprudență relevantă.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

31. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că sesizarea este inadmisibilă.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

Asupra admisibilității sesizării

32. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024, presupune îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții de admisibilitate:

— existența unei cauze în curs de judecată, în primă instanță sau în calea de atac, dintre cele prevăzute limitativ la art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024;

— existența unei chestiuni de drept;

— de lămurirea chestiunii de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei;

— chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

33. Evaluarea elementelor sesizării relevă întrunirea doar în parte a acestor condiții de admisibilitate.

34. Astfel, prima condiție este îndeplinită, întrucât cauza în care s-a formulat sesizarea are ca obiect drepturi salariale. Cauza se află pe rolul Curții de Apel Ploiești — Secția I civilă, instanță care este investită cu soluționarea apelului.

35. În ceea ce privește identificarea unei chestiuni de drept care ar putea face obiect al sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, aceasta nu poate fi desprinsă de cerința conturată în jurisprudența dezvoltată de instanța supremă în legătură cu această condiție, aceea de a se identifica o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept.

36. Chestiunea de drept trebuie să fie una reală și veritabilă, iar o atare calificare există numai atunci când norma supusă analizei este îndoielnică, lacunară sau neclară, fiind susceptibilă să constituie izvorul unor interpretări divergente și, în consecință, al unei practici judiciare neunitare.

37. O interpretare contrară ar rezuma rolul instanțelor de drept comun la o simplă și mecanică activitate „de trimitere” și „de preluare”, apoi, în hotărârile pronunțate, a dezlegărilor date în mecanismul hotărârii prealabile, în timp ce Înaltei Curți de Casație și Justiție i-ar atribui funcții similare instanței care judecă prin delegare.

38. În legătură cu acest aspect, se observă că art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024 coincide în conținut cu art. 519 din Codul de procedură civilă, astfel încât nu instituie vreo derogare de la dreptul comun.

39. De altfel, chiar expunerea de motive din preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024 evocă nevoia clarificării unor „chestiuni dificile de drept”, ceea ce consolidează concluzia necesității existenței unei chestiuni de drept veritabile, a cărei lămurire justifică declanșarea mecanismului hotărârii prealabile.

40. Prin urmare, văzând și norma de trimitere la prevederile Codului de procedură civilă din cuprinsul art. 4 al ordonanței de urgență, se constată că, și în cazul mecanismului instituit în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024, este pe deplin operantă noțiunea autonomă de „chestiune de drept”, a cărei semnificație a fost conturată în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție referitoare la procedura prevăzută de art. 519-521 din Codul de procedură civilă, după cum s-a arătat anterior.

41. Așadar, pentru a demonstra necesitatea intervenției mecanismului de unificare a practicii judiciare, în chestiunea care se susține că necesită interpretare, autorul sesizării trebuie să semnaleze complexitatea, dualitatea sau precaritatea textelor de lege, fie prin raportare la anumite tendințe jurisprudențiale, fie prin dezvoltarea unor puncte de vedere argumentate, pentru a da temei inițierii mecanismului de unificare jurisprudențială reprezentat de hotărârea prealabilă.

42. Prin raportare la aceste exigențe, decurgând din condiția privind ivirea unei chestiuni de drept, se constată că sesizarea

formulată în cauză nu privește o reală chestiune de drept, generată de nevoia lămuririi sensului și înțelesului unei norme de drept imperfecte, lacunare sau neclare, aptă să devină sursă a unor interpretări divergente și, pe cale de consecință, a unei jurisprudențe neunitare, date fiind argumentele care urmează.

43. Astfel, așa cum rezultă din conținutul încheierii de sesizare, instanța de trimitere dă sintagmei „chestiune de drept”, prevăzută de art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024, înțelesul oricărei probleme de drept ce se ivește în litigiile ce se circumscriu acestui act normativ, independent de dificultatea de interpretare și de orice analiză din această perspectivă.

44. Subsecvent acestei evaluări greșite în legătură cu întrunirea cerințelor legale pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, instanța de trimitere apreciază că se impune declanșarea mecanismului hotărârii prealabile în ceea ce privește interpretarea pct. 51 din nota de la pct. 2 al cap. I din anexa nr. II la Legea-cadru nr. 153/2017, anume dacă prevederile sunt aplicabile unui psiholog practicant având atestat de psiholog cu drept de liberă practică în specialitatea psihologie clinică, ce își desfășoară activitatea în cadrul unităților de asistență socială.

45. Însă, așa cum s-a arătat, nu orice chestiune de drept subsumată cauzei acțiunii deduse judecății poate face obiectul unei sesizări formulate în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024, iar completul de judecată investit cu soluționarea pricinii în calea de atac avea obligația, prevăzută în mod expres la art. 2 alin. (1) din ordonanța de urgență, de a verifica și constata dacă sunt întrunite toate condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, inclusiv stabilirea existenței unei chestiuni de drept veritabile, argumentând în ce constă dificultatea de interpretare, potențial generatoare de jurisprudență neunitară.

46. Din această perspectivă se observă că însăși instanța de trimitere subliniază că nu are dificultăți în interpretarea normei juridice ce constituie obiectul chestiunii de drept cu care a fost investită instanța supremă, concluzionând că textul legal este clar, nesusceptibil de o interpretare divergentă. Se reține, totodată, că instanța de trimitere a ajuns la concluzia menționată ca urmare a analizării textului legal, neidentificând aspecte de natură să contureze caracterul lacunar, imperfect sau neclar al normei de drept.

47. Prin urmare, se constată că dispozițiile legale vizate de sesizare sunt clare și univoce și nu au aptitudinea de a genera vreo interpretare concurentă aceleia care se impune cu evidență.

48. Având în vedere că nu a fost identificată o chestiune de drept veritabilă, nu mai este necesară verificarea celorlalte condiții de admisibilitate.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca inadmisibilă sesizarea formulată de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă privind lămurirea următoarelor chestiuni de drept:

„Dacă dispozițiile pct. 51 din anexa nr. II a Legii-cadru nr. 153/2017 privind majorarea salariului de bază cu 10% sunt aplicabile unui psiholog practicant având atestat de psiholog cu drept de liberă practică în specialitatea psihologie clinică, ce își desfășoară activitatea în cadrul unităților de asistență socială.”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 22 septembrie 2025.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

MARIANA CONSTANTINESCU

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 333

din 29 septembrie 2025

Dosar nr. 2.995/1/2024

Mariana Constantinescu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Carmen Elena Popoiag	— președintele Secției I civile
Adina Oana Surdu	— președintele Secției a II-a civile
Elena Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Lavinia Curelea	— judecător la Secția I civilă
Mariana Hortolomei	— judecător la Secția I civilă
Irina Alexandra Boldea	— judecător la Secția I civilă
Diana Florea Burgazli	— judecător la Secția I civilă
Daniel Marian Drăghici	— judecător la Secția I civilă
Mărioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu	— judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	— judecător la Secția a II-a civilă
Petronela Iulia Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Marcela Marta Iacob	— judecător la Secția a II-a civilă
Gheza Attila Farmathy	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Alina Nicoleta Ghica-Velescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ștefania Dragoe	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ionel Florea	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Veronica Dumitrache	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 2.995/1/2024, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Mariana Constantinescu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Mihaela Lorena Repana, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea

formulată de Curtea de Apel Pitești — Secția I civilă, în Dosarul nr. 4.437/109/2023, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat, conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, nefiind formulate puncte de vedere la raport de către părți. Apelanta-reclamantă a depus note scrise.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Pitești — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 19 noiembrie 2024, în Dosarul nr. 4.437/109/2023, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Interpretarea dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul dacă neemiterea deciziei de încetare a raportului de muncă coroborată cu lipsa cererii scrise pentru continuarea executării contractului individual de muncă, formulată cu 30 de zile calendaristice anterior îndeplinirii condițiilor de înscriere la pensie, poate fi interpretată drept voința părților de a derula raporturile de muncă în baza unui nou contract de muncă ce atrage permisiunea cumulului pensiei pentru limită de vârstă cu salariul, în condițiile art. 118 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la 18 decembrie 2024 cu nr. 2.995/1/2024, termenul de judecată fiind stabilit pentru data de 28 septembrie 2025.

II. Dispozițiile legale care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

9. Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Codul muncii*):

„**Art. 56. — (1)** Contractul individual de muncă existent încetează de drept: (...)

c) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare sau, cu caracter excepțional, pentru salariați care optează în scris pentru continuarea executării contractului individual de muncă, în termen de 30 de zile calendaristice anterior împlinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, la vârsta de 65 de ani; la data comunicării deciziei de pensie în cazul pensiei de invaliditate de gradul III, pensiei anticipate parțiale, pensiei anticipate, pensiei pentru limită de

vârsta cu reducerea vârstei standard de pensionare; la data comunicării deciziei medicale asupra capacității de muncă în cazul invalidității de gradul I sau II; (...)

(2) Pentru situațiile prevăzute la alin. (1) lit. c)-j), constatarea cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă se face în termen de 5 zile lucrătoare de la intervenirea acestuia, în scris, prin decizie a angajatorului, și se comunică persoanelor aflate în situațiile respective în termen de 5 zile lucrătoare. (...)”

10. Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 263/2010):

„Art. 118. — (1) În sistemul public de pensii pot cumula pensia cu venituri realizate din activități dependente, așa cum sunt reglementate de Codul fiscal, indiferent de nivelul acestora, următoarele categorii de pensionari:

a) pensionarii pentru limită de vârstă; (...)”

III. **Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept supusă interpretării**

11. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la 6 septembrie 2023 pe rolul Tribunalului Argeș, reclamanta a formulat contestație împotriva Deciziei nr. xxxxxx/24.08.2023 emise de pârâta casa teritorială de pensii, prin care s-a procedat la anularea deciziei sale de înscriere la pensie pentru limită de vârstă, în baza dispozițiilor art. 113 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010, precum și împotriva Deciziei nr. xxxxxx/30.08.2023 emise de pârâta, privind recuperarea sumelor încasate necuvenit din pensie, solicitând anularea ambelor decizii și restituirea sumelor ce au fost încasate în baza deciziei de debit.

12. În motivare, reclamanta a arătat că prin cererea adresată casei județene de pensii a solicitat înscrierea la pensie pentru limită de vârstă, începând cu 15 mai 2022, dată la care împlinea vârsta de 56 de ani și 3 luni, cu reducerea vârstei standard de pensionare datorită activității desfășurate în grupa a II-a de muncă.

13. La momentul depunerii cererii de înscriere la pensie, reclamanta avea calitatea de asigurat în sistemul public de pensii, regăsindu-se în situația prevăzută de art. 6 alin. (1) pct. I lit. b) din Legea nr. 263/2010, în care se află și în prezent.

14. Prin Decizia nr. xxxxxx/18.05.2022 a casei teritoriale de pensii i s-a admis cererea de înscriere la pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea vârstei standard de pensionare cu 6 ani și 8 luni în contextul celor mai sus arătate, drepturile de pensie fiind stabilite începând cu data de 15 mai 2022.

15. A subliniat reclamanta faptul că la emiterea acestei decizii au fost avute în vedere dispozițiile art. 55 și art. 104 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, iar pentru plata drepturilor de pensie dispozițiile art. 118 alin. (1) lit. a) din aceeași lege, plata drepturilor de pensie nefiind condiționată de încetarea calității de asigurat al sistemului public de pensii.

16. La data de 23 mai 2022, în baza art. 106 alin. (5) din Legea nr. 263/2010, a fost notificat angajatorul privind înscrierea sa la pensie pentru limită de vârstă.

17. La 24 august 2023, pârâta a emis decizia contestată, în temeiul art. 113 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010 și în raport cu dispozițiile Deciziei Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 642 din 24 iulie 2018, prin care a fost anulată decizia de înscriere la pensie pentru limită de vârstă și dispusă sistarea drepturilor de pensie începând cu data acordării lor — 15 mai 2022, deși la acele momente reclamanta a îndeplinit condițiile legale pentru a fi înscrisă la pensie pentru limită de vârstă, potrivit Legii nr. 263/2010, sub aspectul vârstei de pensionare și stagiului de cotizare.

18. Reclamanta a apreciat că, în speță, cadrul legal este reglementat de dispozițiile art. 118 din Legea nr. 263/2010, nefiind incidente prevederile art. 113 alin. (1) lit. b) din aceeași lege, așa cum susține pârâta.

19. A mai învederat reclamanta că nu a optat pentru continuarea activității până la vârsta de 65 de ani, cum susține pârâta, precum și că la data încetării contractului său individual de muncă — 7 august 2023 în mod greșit apreciază pârâta că nu întrunea condițiile legale de pensie sub aspectul vârstei standard de pensionare prevăzute de Legea nr. 263/2010, de vreme ce constatarea îndeplinirii acelor condiții fusese deja validată la un moment anterior.

20. Prin întâmpinare, pârâta a solicitat respingerea acțiunii, ca neîntemeiată, arătând că, prin adresa din 19 iulie 2023, Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Argeș i-a comunicat faptul că reclamanta și-a continuat activitatea în baza aceluiași contract individual de muncă, după înscrierea la pensie pentru limită de vârstă, fără informarea angajatorului, primind astfel simultan pensie și salariu.

21. Raportat la această situație, pentru perioada în care reclamanta a cumulat pensia cu drepturi salariale, în raport cu dispozițiile deciziilor Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018 și nr. 112 din 23 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 7 aprilie 2021, s-a procedat la anularea deciziei de înscriere la pensie pentru limită de vârstă și la recuperarea sumelor încasate necuvenit pentru perioada arătată.

22. Cu privire la cumulumul pensiei cu salariul, în raport cu situația reclamantei, nu mai subzistă calitatea sa de pensionară la împlinirea vârstei reduse conform anexei nr. 5 la Legea nr. 263/2010, iar, în ceea ce privește interdicția cumulumului pensiei cu salariul într-o atare situație, aceasta este stabilită prin deciziile Curții Constituționale anterior arătate.

23. Decizia de încetare a plății pensiei este motivată în fapt și în drept, fiind emisă în temeiul art. 113 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010, întrucât pensionarul nu mai îndeplinește condițiile legale în baza cărora i-a fost acordată pensia, în speță vârsta standard de pensionare.

24. Prin Sentința civilă nr. 509 din 20 februarie 2024, Tribunalul Argeș a respins contestația, reținând că reclamanta a continuat activitatea ca salariată în baza aceluiași contract individual de muncă, încasând în același timp salariul, dar și pensia pentru limită de vârstă, încălcându-se astfel dispozițiile Deciziei Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018.

25. Prima instanță a mai reținut că dispozițiile art. 118 din Legea nr. 263/2010 nu sunt aplicabile în speță, reclamanta nefiind în situația de a realiza venituri din activități independente, cum este prevăzut în textul de lege menționat. De asemenea, s-a reținut și că fostul angajator nu s-a aflat în situația de a dispune încetarea de drept a contractului individual de muncă la împlinirea de către reclamantă a vârstei de 63 de ani, dat fiind că aceasta din urmă s-a adresat pârâtei cu cerere de înscriere la pensie, la vârsta de 56 de ani și 3 luni. Prin urmare, angajatorul nu s-a aflat în culpă cu privire la încetarea contractului individual de muncă, el nefiind informat despre reducerea vârstei de pensionare a reclamantei.

26. S-a mai reținut și că, potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018, singura posibilitate a unei persoane care îndeplinește condițiile de vârstă standard și de stagiul minim de cotizare de a continua raporturile de muncă în temeiul unui contract individual de muncă o reprezintă încheierea unui nou contract, la același angajator, dacă acesta va fi dispus, ori la un alt angajator.

27. În speța de față, reclamanta a continuat activitatea ca salariat în cadrul Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară Argeș, calitate care prevalează asupra celei de pensionar. Atunci când optează pentru deschiderea dreptului de pensie, contractul individual de muncă în curs încetează de drept, iar dreptul la muncă va putea fi exercitat numai după încheierea unui nou contract, dacă angajatorul consimte în acest sens.

28. Prin urmare, a reținut prima instanță că, în condițiile în care reclamanta și-a continuat activitatea în baza aceluiasi contract individual de muncă, aceasta a renunțat la beneficiul pensiei, astfel că nu mai îndeplinea condițiile de pensionare pentru limită de vârstă la data de 15 mai 2022, dată de la care este firesc să nu i se mai plătească pensia.

29. Împotriva acestei sentințe a formulat apel reclamanta, reluând susținerile invocate în contestație și punctând suplimentar asupra următoarelor aspecte:

— nu a optat pentru continuarea activității până la 65 de ani, angajatorul fiind informat cu privire la stabilirea calității sale de pensionar pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, și nu a emis decizie de încetare a contractului de muncă, neregăsindu-se de altfel în situația prevăzută de art. 56 alin. (1) lit. c) teza a doua din Codul muncii, întrucât nu împlinise vârsta standard de pensionare prevăzută în anexa nr. 5 la Legea nr. 263/2010, așa cum prevede art. 53 din aceeași lege;

— Decizia Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018 nu îi este aplicabilă, aceasta referindu-se la art. 56 alin. (1) lit. c) teza întâi din Codul muncii;

— cumulul pensiei cu salariul este permis de art. 118 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010;

— stabilirea calității de pensionar este dată de îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 55 din Legea nr. 263/2010 și nu de încetarea calității de salariat;

— art. 113 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010 nu este aplicabil, dovada îndeplinirii condițiilor legale pentru înscrierea la pensie fiind constatată prin Decizia nr. xxxxxx/18.05.2022 a casei teritoriale de pensii, fără ca între acestea să se regăsească și aceea privind obligația încetării calității de asigurat în sistemul public de pensii;

— doar plata pensiei anticipate se suspendă până când încetează calitatea de asigurat/salariat, respectiv încetarea contractului individual de muncă, fără a intra în discuție încetarea calității de pensionar, cum s-a procedat în cazul său.

30. Prin întâmpinarea formulată, intimata-pârâtă a solicitat respingerea apelului, reiterând cele invocate în fața primei instanțe.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

31. Completul de judecată al instanței de trimitere a considerat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 și 520 din Codul de procedură civilă, reținând următoarele motive: existența unei cauze în curs de judecată, în ultimă instanță, în competența legală a unui complet de judecată al Curții de Apel Pitești – Secția I civilă; existența unei chestiuni de drept ce se cere a fi lămurită, pasibilă de interpretări diferite în practica judiciară, având în vedere că textul de lege a cărui interpretare se solicită este apreciat ca având o formulare neclară, fiind totodată incomplet și necorelat cu alte norme legale, susceptibil tot astfel de mai multe sensuri ori accepțiuni deopotrivă de justificate; soluționarea cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept invocate; noutatea chestiunii de drept; deși nu vorbim de o reglementare nou-intrată în vigoare, examenul jurisprudențial demonstrează faptul că nu s-a cristalizat încă o practică judiciară unitară și constantă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită și asupra căreia instanța supremă, prin intermediul mecanismului de față, trebuie să se pronunțe pentru prima dată, cerința interpretării și aplicării dispozițiilor indicate în prezenta sesizare fiind de actualitate și în măsură să reclame intervenția prin pronunțarea unei hotărâri prealabile; asupra problemei de drept pendinte, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-o hotărâre pronunțată în recurs în interesul legii, iar aceasta nu face nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

32. Instanța de trimitere a apreciat că sesizarea de față nu intră în sfera obiectului de reglementare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024 privind unele măsuri pentru soluționarea proceselor privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, precum și a proceselor privind prestații de asigurări sociale (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2024*).

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

33. Apelanta-reclamantă a susținut că este necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, subliniind faptul că a informat de îndată angajatorul că a fost înscrisă la pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, începând cu data de 15 mai 2022, fiind decizia acestuia de a menține în continuare și în baza aceluiasi contract individual de muncă raporturile de muncă, Decizia Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018 nefiind aplicabilă în opinia sa situației din speță.

34. De asemenea, a arătat că, odată ce a fost emisă decizia de pensionare, titularul devine beneficiar al pensiei, iar exercițiul acestui drept nu mai poate fi apoi condiționat de elemente ulterioare raportului juridic deja stabilit.

35. Intimata-pârâtă a susținut că nu se impune sesizarea instanței supreme, situația fiind clară, în raport cu cele stabilite de Curtea Constituțională prin deciziile nr. 387 din 5 iunie 2018 și nr. 112 din 23 februarie 2021.

36. După comunicarea raportului întocmit în cauză, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, nu au fost formulate puncte de vedere de către părți.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

37. Instanța de sesizare a reținut că, potrivit art. 56 alin. (3) din Codul muncii, angajatorul nu poate îngredi sau limita dreptul salariații de a continua activitatea în condițiile prevăzute la alin. (1) lit. c) teza întâi a aceluiasi articol, respectiv la data îndeplinirii condițiilor legale pentru pensionare. Totodată, potrivit alin. (4) al aceluiasi text de lege, pe baza unei cereri formulate cu 30 de zile înainte de data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare și cu aprobarea angajatorului, salariatul poate fi menținut în aceeași funcție maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare, cu posibilitatea prelungirii anuale a contractului individual de muncă.

38. În cauză, apelanta-reclamantă a optat nu doar pentru continuarea raporturilor de muncă ulterior îndeplinirii cumulative a condițiilor legale pentru pensionare, ci a procedat totodată și la valorificarea dreptului la pensie, prin formularea cererii de înscriere la pensie la momentul îndeplinirii condițiilor legale pentru pensionare, urmată de emiterea deciziei pentru înscrierea la pensie pentru limită de vârstă.

39. La fel de adevărat este și că, în situația dată, în raport cu dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. c) teza întâi și alin. (2) din Codul muncii, deși trebuia să înceteze de drept contractul individual de muncă al apelantei-reclamante începând cu data înscrierii sale la pensie, măsură de altfel adusă la cunoștința angajatorului, acest lucru nu s-a întâmplat, situație ce a determinat cumularea calității de pensionar cu aceea de salariată în chiar baza vechiului contract individual de muncă.

40. În contextul arătat, intimata-pârâtă a apreciat că, atât timp cât apelanta-reclamantă a optat pentru continuarea raportului de muncă, dreptul la pensie nu putea fi solicitat simultan și astfel a dispus încetarea plății pensiei și retractarea deciziei de înscriere la pensie pentru limită de vârstă, motivat de faptul că nu îndeplinește condițiile legale în temeiul căreia i-a fost aceasta acordată.

41. Problema care se ridică, aşadar, în prezenta speţă este aceea a posibilităţii cumulării pensiei cu salariul, în contextul în care ulterior emiterii deciziei de înscriere la pensie pentru limită de vârstă, angajatorul nu emite decizie de încetare a contractului individual de muncă, raporturile de muncă continuând neschimbate.

42. Decizia Curţii Constituţionale nr. 387 din 5 iunie 2018, evocată de intimata-pârâtă, nu a tratat problema cumulului pensiei cu salariul, obiectul excepţiei de neconstituţionalitate reprezentându-l dispoziţiile art. 56 alin. (1) lit. c) teza întâi din Codul muncii, titulara excepţiei de neconstituţionalitate reclamând în respectivul litigiu că îi este afectat dreptul la muncă, fiind discriminată în raport cu bărbaţii, în contextul încetării de drept a raportului său de muncă la împlinirea condiţiilor legale de pensionare (transformarea beneficiului legal al pensiei într-o consecinţă asupra încetării raportului de muncă ce decurge *ope legis* dobândind valenţe neconstituţionale, în măsura în care ignoră voinţa femeii de a fi supusă unui tratament egal cu cel al bărbaţilor).

43. Într-adevăr, între altele, instanţa de contencios constituţional a reţinut în cuprinsul deciziei arătate că, la îndeplinirea condiţiilor legale de pensionare, femeia are dreptul să opteze pentru deschiderea dreptului la pensie, situaţie în care contractul individual de muncă în curs încetează de drept, iar dreptul de muncă va putea fi exercitat numai după încheierea unui nou contract, dacă angajatorul consimte în acest sens, situaţie în care devine permis cumulul pensiei cu salariul, în condiţiile textului de lege evocat şi de către apelanta-reclamantă, mai sus arătat.

44. Însă, în situaţia în care salariaata optează pentru continuarea raportului de muncă, ulterior împlinirii vârstei de pensionare prevăzute de lege, exerciţiul dreptului la muncă nu este condiţionat de încheierea unui nou contract şi de voinţa angajatorului, dar dreptul la pensie nu va putea fi solicitat simultan.

45. Urmează a se observa că nu se neagă posibilitatea cumulării pensiei cu salariul, drept consfinţit la art. 118 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010, însă fiind vorba de două drepturi distincte, tot astfel trebuie acestea delimitate şi materializate.

46. Pe de altă parte, în condiţiile date, se observă că ne regăsim în prima ipoteză.

47. Nu putea intra în discuţie problema renunţării la beneficiul pensiei, câtă vreme o atare ipoteză survine exclusiv atunci când cel care îndeplinea condiţiile legale de pensionare (inclusiv ca urmare a reducerii vârstei standard de pensionare potrivit legii, cum a fost situaţia în speţă) alegea să nu îşi valorifice şi materializeze acest drept la acele momente (optând să îşi exercite exclusiv dreptul la muncă în continuare), fără însă să ne regăsim într-o atare situaţie.

48. Chiar dacă apelanta-reclamantă şi-a continuat raporturile de muncă, aceasta şi-a valorificat dreptul la pensie, prin formularea cererii de înscriere la pensie pentru limită de vârstă la împlinirea condiţiilor legale, urmată de emiterea de către casa teritorială de pensii a deciziei pentru înscrierea la pensie pentru limită de vârstă, situaţie ce a presupus validarea de către organul statului a celor două condiţii prescrise de legiuitor pentru obţinerea dreptului respectiv.

49. Or, odată îndeplinite aceste condiţii, nu mai poate fi apreciată neîndeplinirea lor la un moment ulterior, în contextul în care, intrată în circuitul civil, decizia de pensie consfinţeşte dobândirea dreptului, care astfel devine un bun în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Odată ce a fost emisă decizia de pensionare, cetăţeanul devine beneficiar al pensiei, iar exerciţiul acestui drept nu mai poate fi apoi condiţionat de elemente ulterioare raportului juridic deja stabilit.

50. Mai mult, emiterea deciziei de pensie nu a fost condiţionată de dovada încetării în prealabil a contractului individual de muncă, de altfel cum vocaţia deschiderii drepturilor de pensie nu este condiţionată decât de îndeplinirea celor două condiţii prescrise de art. 52 şi 53 din Legea nr. 263/2010.

51. Încetarea de drept a contractului individual de muncă este reglementată în situaţia dată (în care partea a optat pentru deschiderea drepturilor de pensie) ca o consecinţă a înscrierii la pensie ca urmare a îndeplinirii condiţiilor cumulative legale pentru pensionare, moment începând cu care devine totodată faptic posibil cumulul pensiei cu salariul, după caz.

52. Cu alte cuvinte, fiind o măsură legală, ea intervine de drept, derularea raporturilor de muncă ulterior momentului înscrierii la pensie pentru limită de vârstă neputând afecta acest drept, ci eventual posibilitatea ori modalitatea cumulării acestui drept cu salariul, două drepturi distincte.

53. Astfel, chiar şi în contextul în care angajatorul nu emite decizia de încetare a raportului de muncă începând cu data la care salariatul a devenit beneficiar al pensiei pentru limită de vârstă, se apreciază că această măsură intervine de drept, prin voinţa legiuitorului.

54. Pe de altă parte, faptul că angajatorul nu emite decizie de încetare a raportului de muncă nu poate fi imputat beneficiarului dreptului de pensie, după cum, tot astfel, aşa cum s-a arătat, în cauză nu ne regăsim în ipoteza continuării raportului de muncă ulterior îndeplinirii condiţiilor legale de pensionare (continuarea raporturilor de muncă ulterior dobândirii vocaţiei de înscriere la pensie), ci în ipoteza continuării raportului de muncă ulterior înscrierii la pensie, situaţie care permite de altfel cumulul pensiei cu salariul.

55. Apelanta-reclamantă a optat în cauză pentru deschiderea dreptului la pensie, situaţie în care contractul individual de muncă în curs trebuia să înceteze de drept în condiţiile art. 56 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, urmând ca dreptul la muncă să poată fi exercitat numai după perfectarea unui nou contract, dacă angajatorul consimte în acest sens, fără însă ca acesta din urmă să fi procedat în sensul arătat în conformitate cu dispoziţiile art. 56 alin. (2) din Codul muncii, părţile optând pentru menţinerea raporturilor de muncă în condiţiile date, însă în baza vechiului contract individual de muncă, tot astfel fiind cumulat şi salariul odată cu drepturile de pensie.

56. În speţă nu a fost emisă decizie de încetare a raporturilor de muncă începând cu data înscrierii apelantei-reclamante la pensie, însă nu poate fi apreciat nici că angajatorul nu ar fi consimţit la încheierea unui nou contract de muncă în condiţiile date, manifestându-şi acordul tacit în acest sens, dovadă menţinerea raporturilor de muncă ulterior informării sale de către casa teritorială de pensii cu privire la emiterea deciziei de înscriere la pensie pentru limită de vârstă, situaţie ce ar putea fi echivalată manifestării părţilor de a derula raporturile de muncă în baza unui nou contract de muncă de la acele momente, de natură a permite astfel în fapt şi în concret cumulul pensiei pentru limită de vârstă cu salariul.

57. În condiţiile în care art. 118 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 nu statuează decât cu privire la posibilitatea cumulului pensiei pentru limită de vârstă cu salariul, fără reglementarea condiţiilor în care poate fi obţinut respectivul beneficiu legal, iar acordarea pensiei pentru limită de vârstă nu este condiţionată de încetarea în prealabil a calităţii de asigurat în sistemul public de pensii, limitată fiind la îndeplinirea celor două condiţii prescrise de art. 52 din Legea nr. 263/2010, precum şi în contextul în care dispoziţiile legale din legea pensiilor trebuie coroborate cu cele ale art. 56 alin. (1) teza întâi lit. c) şi alin. (2) din Codul muncii, reglementând exclusiv încetarea contractului individual de muncă la împlinirea condiţiilor legale pentru pensionare, fără alte nuanţări, instanţa de trimitere a apreciat că problema dedusă judecăţii poate

deveni susceptibilă de interpretări diferite și controversate, fiind astfel necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru lămurirea chestiunii de drept în discuție.

VII. Practica judiciară a instanțelor naționale în materie

58. Din răspunsurile transmise de instanțele naționale, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, au rezultat două opinii:

59. *Într-o opinie, majoritară*, s-a apreciat că neemiterea deciziei de încetare a raportului de muncă coroborată cu lipsa cererii scrise pentru continuarea executării contractului individual de muncă nu poate fi interpretată drept voința părților de a derula raporturile de muncă în baza unui nou contract de muncă ce atrage permisiunea cumulului pensiei pentru limită de vârstă cu salariul, în condițiile art. 118 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010.

60. În sensul acestei opinii au fost identificate 9 decizii de la 4 curți de apel, precum și puncte de vedere teoretice exprimate de judecătorii de la 4 tribunale.

61. *Într-o altă opinie* s-a considerat, din contră, că, în situația în care nu a fost emisă decizie de încetare a raporturilor de muncă începând cu data înscrierii la pensie, angajatul și angajatorul optând pentru menținerea în fapt a raporturilor de muncă, se poate aprecia că angajatorul a consimțit la încheierea unui nou contract de muncă, manifestându-și acordul tacit în acest sens, situație ce ar putea fi echivalată manifestării părților de a derula raporturile de muncă în baza unui nou contract de muncă de natură a permite astfel cumulul pensiei pentru limită de vârstă cu salariul.

62. Cu titlu de practică judiciară au fost înaintate o decizie pronunțată de curtea de apel, precum și puncte de vedere teoretice exprimate de judecătorii de la o curte de apel și 4 tribunale.

63. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

64. Prin Decizia nr. 840 din 13 decembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 22 martie 2019, Curtea Constituțională a reținut, în esență, că „acordarea pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei de pensionare reprezintă un beneficiu acordat de legiuitor persoanelor care au lucrat în condiții solicitante sau periculoase, ce au avut drept efect o deteriorare mai accentuată a sănătății și capacității de muncă, ori care au lucrat în condiții defavorizante, ceea ce a presupus un efort sporit, așa cum sunt cei care au realizat un stagiul de cotizare în condiții de handicap sau nevăzători. Prin urmare, reducerea vârstei de pensionare are valoarea unei reglementări cu caracter compensatoriu” (paragraful 17). În ipoteza textului de lege criticat, „încetarea are loc ca urmare a exprimării opțiunii asiguratului pentru deschiderea anticipată a dreptului la pensie, în condițiile permise de lege. În aceste condiții este evident că derularea în continuare a raportului de muncă ar fi contrară voinței exprimate de cel care solicită deschiderea dreptului la pensie, astfel că încetarea de drept a contractului individual de muncă este justificată, fără a avea semnificația încălcării dreptului la muncă al salariatului” (paragraful 18).

65. Prin Decizia nr. 387 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 642 din 24 iulie 2018, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) teza întâi din Codul muncii, iar prin Decizia nr. 112 din 23 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 7 aprilie 2021, a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. 98 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 188/1999 privind statutul funcționarilor

publici, în redactarea anterioară modificării prin art. I pct. 24 din Legea nr. 156/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, ale art. 98 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 188/1999, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 24 din Legea nr. 156/2018, și ale art. 517 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ”, constatând că acestea sunt constituționale în măsura în care sintagma „condiții de vârstă standard” nu exclude posibilitatea femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă/continuarea exercitării raportului de serviciu, în condiții identice cu bărbatul, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani, în ambele decizii punându-se problema constituționalității dispozițiilor legale referitoare la încetarea de drept a raportului de muncă din perspectiva posibilității femeii de a solicita continuarea executării contractului individual de muncă, în condiții identice cu bărbatul.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

66. Verificând jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în procedurile de unificare a practicii judiciare, au fost identificate următoarele decizii relevante, în ordine cronologică:

— Decizia nr. 37 din 7 noiembrie 2016 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 114 din 10 februarie 2017, prin care s-a stabilit că: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) și art. 57 alin. (5) și (6) din Codul muncii, combinat cu art. 211 lit. b) din Legea nr. 62/2011, art. 35 din Codul de procedură civilă și art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului, în ipoteza neîndeplinirii de către părți a obligației de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă, persoana fizică care a prestat muncă pentru și sub autoritatea celeilalte părți are deschisă calea acțiunii în constatarea raportului de muncă și a efectelor acestuia și în situația în care respectivul raport de muncă a încetat anterior sesizării instanței.”*

— Decizia nr. 54 din 3 octombrie 2022 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1055 din 31 octombrie 2022, prin care, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) și art. 56 alin. (2) din Codul muncii, s-a stabilit că: *„Respingerea cererii de pensionare pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare în procedura revizuirii prevăzută la art. 107 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, atrage aplicarea normelor de drept din Codul civil ce reglementează efectele nulității actului juridic, în privința deciziei de constatare a cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă emise de angajator în temeiul dispozițiilor art. 56 alin. (2) coroborat cu art. 56 alin. (1) lit. c) din Codul muncii.”*

— Decizia nr. 91 din 25 noiembrie 2024 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 29 ianuarie 2025, prin care s-a stabilit că: *„În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 517 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, în situația menținerii la cerere a raportului de funcție publică după îndeplinirea condițiilor de pensionare, emiterea deciziei de pensionare determină încetarea de drept a raportului de serviciu, chiar dacă funcționarul public ceruse suspendarea plății pensiei.”*

— Decizia nr. 74 din 3 martie 2025 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 22 aprilie 2025, prin care a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea privind dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„Dacă dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. c) din Codul muncii coroborat cu art. 22 din Ordonanța de*

urgență a Guvernului nr. 144/2008 se aplică în privința contractului individual de muncă încheiat pe perioadă nedeterminată prin cumulul pensiei (cu reducerea vârstei standard de pensionare) cu salariul, cu consecința încetării de drept a acestuia la împlinirea vârstei de 65 de ani.”;

— Decizia nr. 176 din 19 mai 2025 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 630 din 4 iulie 2025, prin care a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea privind dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„Dacă, în ceea ce îi privește pe funcționarii publici de sex feminin, dreptul la pensie poate fi solicitat simultan cu opțiunea pentru continuarea raportului de serviciu până la împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege pentru bărbați, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani”.*

X. Raportul asupra chestiunii de drept

67. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea formulată în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, nefiind întrunite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

68. Cu titlu prealabil analizei fondului problemei de drept supuse dezbaterii, se impune verificarea împrejurării dacă, în raport cu întrebarea formulată de titularul sesizării, sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, respectiv cele ale art. 519 din Codul de procedură civilă, pe temeiul căruia a fost formulată sesizarea de față, instanța de trimitere considerând că situația din speță nu intră în domeniul de reglementare al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 62/2024.

69. Potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, *„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.*

70. Așadar, pentru declanșarea acestui mecanism, este necesară întrunirea următoarelor condiții de admisibilitate care trebuie îndeplinite cumulativ:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea acesteia;

— ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

— chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită să fie nouă;

— chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

71. Verificarea admisibilității prezentei sesizări relevă îndeplinirea primelor două condiții prevăzute de lege pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

72. Litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată, Curtea de Apel Pitești — Secția I civilă, titularul sesizării, investită cu soluționarea apelului, urmând să soluționeze cauza în ultimă instanță prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești, care, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, este definitivă.

73. Reclamanta s-a adresat Tribunalului Argeș, în conformitate cu prevederile art. 153 lit. g) din Legea nr. 263/2010, înțelegând să conteste două decizii ale Casei Județene de Pensii Argeș, respectiv Decizia nr. xxxxxx/24.08.2023, prin care a fost anulată decizia de înscriere la pensie pentru limită de vârstă și dispusă sistarea drepturilor de pensie pe temeiul art. 113 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010, precum și Decizia nr. xxxxxx/30.08.2023, emisă în baza primei decizii, prin care s-a dispus recuperarea drepturilor de pensie pretins încasate necuvenit.

74. Potrivit dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, hotărârea pronunțată în primă instanță este supusă numai apelului la curtea de apel competentă — în speță Curtea de Apel Pitești, hotărârea acesteia din urmă fiind definitivă conform alin. (2) al aceluiași articol.

75. Așadar, cauza care face obiectul judecății se află în competența legală a unui complet de judecată al curții de apel investite să o soluționeze.

76. Nu este întrunită, însă, cerința legăturii cu cauza a chestiunii de drept invocate.

77. Potrivit jurisprudenței constante a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, condiția în discuție nu este îndeplinită atunci când procedura hotărârii prealabile a fost declanșată pentru a se răspunde unei probleme de drept ipotetice, chiar dacă ar avea legătură cu materia litigioasă (Decizia nr. 63 din 2 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1009 din 6 noiembrie 2023), ori starea de fapt proprie cauzei nu se încadrează în ipoteza norme legale a cărei interpretare se solicită (Decizia nr. 7 din 30 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 23 februarie 2023).

78. Circumstanțele speței evidențiază aspecte de natură a contura concluzia certă că soluționarea pe fond a cauzei nu depinde de lămurirea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării (Decizia nr. 42 din 16 septembrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1036 din 16 octombrie 2024, cu jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, menționată la paragraful 60 din această decizie).

79. În termenii în care a fost adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție, sesizarea privește interpretarea dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Codul muncii, pentru ca instanța de judecată să stabilească dacă situația din speță se încadrează în dispozițiile art. 118 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010, ce permite cumulul pensiei pentru limită de vârstă cu salariul.

80. În punctul de vedere exprimat de către completul de judecată s-a arătat că problema care se ridică în prezenta speță „este aceea a posibilității cumulării pensiei cu salariul, în contextul în care ulterior emiterii deciziei de înscriere la pensie pentru limită de vârstă, angajatorul nu emite decizie de încetare a contractului individual de muncă, raporturile de muncă continuând neschimbate”.

81. Așadar, instanța de trimitere a considerat că, de vreme ce art. 56 alin. (2) din Codul muncii prevede că este necesară constatarea cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă prin decizie a angajatorului, se pune problema dacă neemiterea unei asemenea decizii conduce la concluzia derulării raporturilor de muncă în baza unui nou contract de muncă, chiar dacă salariatul nu a formulat o cerere scrisă pentru continuarea executării contractului individual de muncă, formulată cu 30 de zile calendaristice anterior îndeplinirii condițiilor de înscriere la pensie.

82. Se observă, din întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție, că instanța de trimitere a pornit de la premisa neemiterei de către angajator a unei decizii de constatare a cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă încheiat cu reclamanta.

83. Or, această premisă este infirmată chiar de datele furnizate prin încheierea de sesizare, instanța de trimitere arătând că vechiul contract individual de muncă al apelantei-reclamante a încetat la data de 7 august 2023, așadar, anterior emiterii de către casa teritorială de pensii a celor două decizii contestate în litigiul pendinte.

84. Mai mult decât atât, răspunzând solicitării Înaltei Curți de Casație și Justiție de comunicare a eventualei practici judiciare relevante pentru soluționarea sesizării de față (solicitare adresată, de altfel, tuturor curților de apel), Curtea de Apel Pitești a înaintat Decizia nr. 4.044 din 1 octombrie 2024 din Dosarul nr. 4.141/109/2023, pronunțată în apel de Secția I civilă a acestei instanțe, ce o vizează chiar pe reclamanta din litigiul în care s-a formulat prezenta sesizare.

85. Din lecturarea acestei decizii definitive reiese că reclamanta a contestat decizia angajatorului său prin care acesta a constatat încetarea de drept a contractului individual de muncă, începând cu data de 7 august 2023; contestația a fost respinsă în primă instanță, iar apelul reclamantei a fost respins ca nefondat, prin decizia sus-menționată.

86. Se observă, totodată, că instanța ce a pronunțat acea decizie a respins susținerea reclamantei potrivit căreia neemiterea deciziei de constatare a încetării de drept a contractului de muncă într-un termen de 5 zile ar conduce la concluzia prelungirii vechiului contract de muncă sau chiar la concluzia încheierii unui nou contract de muncă.

87. Întrebarea din sesizarea de față nu se referă la neemiterea deciziei angajatorului într-un anumit termen, ci are ca premisă, la modul general, neemiterea deciziei de constatare a încetării de drept a contractului de muncă.

88. Or, această premisă de fapt este, în mod evident, eronată, din moment ce o asemenea decizie a fost emisă de către angajator, în temeiul art. 56 alin. (2) din Codul muncii, astfel cum s-a arătat în cele ce precedă.

89. Din încheierea de sesizare nu rezultă motivele pentru care în litigiul pendinte nu s-a pus în discuție și nu s-au analizat efectele Deciziei nr. 4.044 din 1 octombrie 2024 a Curții de Apel Pitești — Secția I civilă, din Dosarul nr. 4.141/109/2023, cu toate că acea hotărâre a fost pronunțată anterior sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă (la data de 19 noiembrie 2024), însă, pentru verificarea condiției legăturii cu cauza, este suficient chiar faptul că angajatorul a emis o decizie în baza art. 56 alin. (2) din Codul muncii, contrar premisei din întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție.

90. Prin urmare, este vorba despre o chestiune ipotetică, ce nu are legătură cu cauza, atât timp cât starea de fapt proprie cauzei nu se încadrează în ipoteza normei legale a cărei interpretare se solicită.

91. Această constatare este întărită de împrejurarea că, și în ipoteza în care s-ar considera că sesizarea se referă implicit la termenul de emitere a deciziei angajatorului pe temeiul art. 56 alin. (2) din Codul muncii, pe lângă faptul că această chestiune a fost cercetată în litigiul dintre angajat și angajator, potrivit celor expuse anterior, eventuala întrebare era tot una ipotetică, în măsura în care corelația dintre art. 56 alin. (1) lit. c) și art. 56 alin. (2) din Codul muncii nu ar fi avut în vedere ipoteza concretă din art. 56 alin. (1) lit. c) în care se află reclamanta din litigiul pendinte.

92. Astfel, în beneficiul reclamantei a fost emisă inițial o decizie de pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, cu începere de la data de 15 mai 2022, decizie ce a fost anulată ulterior, reclamanta contestând-o pe aceasta din urmă în litigiul aflat pe rolul instanței de trimitere.

93. Or, situația emiterii unei decizii de pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, din art. 56

alin. (1) lit. c) teza a doua ultima ipoteză, este diferită de cea din teza întâi a aceleiași norme.

94. Pentru ipoteza din speță, astfel cum rezultă din art. 56 alin. (1) lit. c) din Codul muncii, încetarea de drept a contractului individual de muncă are loc la data comunicării deciziei, spre deosebire de ipoteza din teza întâi, în care contractul de muncă aflat în derulare încetează de drept la vârsta de 65 de ani a salariatului de gen feminin, iar în ceea ce privește termenul în care angajatorul trebuie să emită o decizie în temeiul art. 56 alin. (2) din Codul muncii reiese din cuprinsul acestei din urmă norme că decizia de constatare a cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă „se face în termen de 5 zile lucrătoare de la intervenirea acestuia”, așadar, pentru ipoteza din speță, în termen de 5 zile lucrătoare de la data comunicării deciziei de pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare.

95. Prin urmare, în situația reclamantei, încetarea de drept a contractului de muncă intervine tocmai ca efect al emiterii deciziei de pensionare, momentul încetării efective depinzând de data comunicării către angajator a deciziei de pensionare. Este explicabil, astfel, și decalajul dintre momentul formulării cererii de pensionare ori al emiterii deciziei de acordare a pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare și momentul încetării de drept a contractului, interval de timp în care, potrivit legii, salariatul continuă raporturile de muncă în baza vechiului contract.

96. Nu în ultimul rând, se poate observa că decizia casei teritoriale de pensii, contestată în litigiul aflat pe rolul instanței de trimitere, prin care a fost anulată decizia inițială de acordare a pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare, a fost justificată pe temeiul art. 113 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010, în conformitate cu care, *„În sistemul public de pensii, plata pensiei încetează începând cu luna următoare celei în care a intervenit una dintre următoarele cauze: (...) pensionarul nu mai îndeplinește condițiile legale în temeiul cărora i-a fost acordată pensia”*.

97. Reclamanta a susținut, printre altele, prin contestația formulată, faptul că nu sunt îndeplinite condițiile de aplicare a acestei norme, iar prin cererea de apel a reiterat acest motiv al contestației și a arătat, totodată, că nici nu este incidentă Decizia Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018, aplicată de către prima instanță, deoarece acea decizie a vizat o altă ipoteză decât cea din speță, anume cea din art. 56 alin. (1) lit. c) teza întâi din Codul muncii, în timp ce în litigiul pendinte a fost emisă o decizie de pensionare, fiind incident art. 56 alin. (1) lit. c) teza a doua ultima ipoteză.

98. Or, prin sesizarea de față, instanța de trimitere pare că are în vedere posibilitatea aplicării în cauză a Deciziei Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018, cu toate că decizia instanței de contencios constituțional se referă la o altă ipoteză decât cea din litigiul pendinte și fără să țină cont de faptul că art. 56 alin. (1) lit. c) teza a doua ultima ipoteză din Codul muncii a fost verificat, la rândul-i, sub aspectul constituționalității, Curtea Constituțională pronunțându-se, prin Decizia nr. 840 din 13 decembrie 2018, în sensul conformității cu Constituția României a normei analizate (spre deosebire de dezlegarea din Decizia Curții Constituționale nr. 387 din 5 iunie 2018).

99. Față de toate cele expuse se constată că sesizarea de față privește o chestiune de drept ipotetică, astfel încât nu este întrunită cerința de admisibilitate a legăturii acesteia cu cauza.

100. Întrucât condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă trebuie întrunite în mod cumulativ, sesizarea este inadmisibilă, fără a fi necesară verificarea și a celorlalte cerințe prevăzute de norma menționată.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Pitești — Secția I civilă în Dosarul nr. 4.437/109/2023, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Interpretarea dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în sensul dacă neemiterea deciziei de încetare a raportului de muncă coroborată cu lipsa cererii scrise pentru continuarea executării contractului individual de muncă, formulată cu 30 de zile calendaristice anterior îndeplinirii condițiilor de înscriere la pensie, poate fi interpretată drept voința părților de a derula raporturile de muncă în baza unui nou contract de muncă ce atrage permisiunea cumulului pensiei pentru limită de vârstă cu salariul, în condițiile art. 118 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 29 septembrie 2025.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

MARIANA CONSTANTINESCU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Repana

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

